ЯЛАТ—ДАЬХЕННА!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрин Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 80 (4247). ШИНАРДИ, 5 июль, 1966 шу. Мах 2 кеп.

ЦХЬАНА ДЕ ДЕРРИГА БАЛХАШ

Кхехкаш да республика кхашка балхаш. ХIанз эттача ханах биэза пайда эцар, еррига торочаш, беррига низ оарцагIбаьккхаб ялат леладераша. Пятилетка хьалхарча шера лакха хьувкъам чуба аьнна, цар йоаржаяьча социалистически яхьа итогаш хIанале дегаш гIоздоахаш я. ХIара денна республика колхозий, совхозий кхашкара хьахоз ялат чуэцаш лоахача толамех дола хоамаш. Лакха хьувкъам кхебаьб укх шера. Из доа а ца деш сихха чуэцар — хIанз хьалхашка латта керттера декхар да. Цу уйланца къахьегаш ба хIанз республика механизатораш, беррига ялат леладераш.

1-гIа июль тIаккаччалца йолча хана 75,5 эзар гектара тIара гурахьа дийна ялаташи ялата-бобови культураши хьекхай республика кхашка. 59 эзар гектара тIара ялаташ аьрда даьннад.

Боккха толам баьккхаб Шелковской района ялат леладераша. Цар 2 июле кхоачашъяьй паччахьалкхенга ялат доккара шера план. Планах 2200 тонн йолча Даьхен амбарашка чутессад 2250 тонн ялат. Паччахьалкхенга планал совгIа ялат дIахо доккаш латт.

Ялат чуэцилга дика вIаштIехьдаьккхад Сунженски районерча боахамаша. Цигарча механизатораша, йоачаш хиннай яхаш, кIалдитац гIулакх. ХIара сахьатах кхетамца пайда а эцаш, махулла къахьег цар ялат хьакхара. Цар дукха юкъ юкъе йолийтаяц ялат хьакхараи из ардараи. Эзараш тоннаш ялат чутессад Даьхен амбарашка. ХIара гектара тIара 27,7 центнер ялат чуэц Сунженски районерча ялат леладераша. Из дика толам ба.

Дика чуэц ялат Урус-Мартана районерча цхьадолча боахамаша а. ХIара гектара тIара 23 центнер ялат доалл цига.

Ялат чуэцара болх дика вIаштIехьбаьккха боахамаш кхы дукха а да республике. Дукха ба денна нормаш тIехкхоачашъеш бола механизатораш. Хьалха латтача методах чуэц цар ялат. Цхьабакъда, хIанз а лоха я республике ялат чуэцара темпаш. Цхьаболча боахамашка дукха кхоачамбоацараш да. Дуккхача моттигашка бизза пайда эцац техниках, ялат хьакхараи из хьалъэцараи юкъе йоккха юкъ йолийт, кхетамца пайда эцац малх хьежача деноех.

Нхвайолча моттигашка дукха ялат Iайнад хьатташка. Масала, Гудермесски районерча «Дружба» яхача колхоза хьатта 30 июне 1500 центнер совгIа кIан мукхи латтар. Духхьал кулгалхоша из гIулакх тесса леладар мара кхы бахьан дац иззал ялат Iара.

Техниках во пайда эц Надтеречни районерча цхьаболча боахамашка. «Надтеречный» совхозе дукха моттигаш нийслу комбайнаш сайна латташ. Комбайнераши трактористаши бийсаш яха юрта цIаух бригадера. МоллагIа доацам боацаш йола оатхал хьаярга хьежаш а дукха латт комбайнаш. Кхетамца пайда эцац цига автотранспортах а.

Ачхой-Мартана района хьаттташка улл 4 эзар тонн совгIа ялат, хIаьта цига паччахьалкхенна дIаденнар планал дукха кIезигагIа да. Цу тайпара хьал да МалгIабика, Шаьла районашка а.

Ялат хьакхараи из хьалъэцараи юкъе йоккха юкъ йолитай Наьсарен районе.

Иштта кхы а тайп-тайпара кхоачамбоацараш да ялат чуэцача. Бакъда, кхы дIахо ла мегаргдолаш дац из гIулакх. Беррига низ тIабахийта беза сихен доа па деши ялат чуэцара. Цхьатарра де дезаш да кхашкара кхыдола балхаш а. Ялат чуэцарца дхьана лерттIа кийчо е еза тIадоагIача шерарча хьувкъама, дIае еза шозлагIа юв культураш. Дицдалийта йиш яц дика доакъарий база кийчъелга а. Боккъалдар аьлча, уж чоалхане балхаш да, хIаьта а тIехьадаха йиш йолаш дац. Уж дерригаш а комплексно де деза.

ХIанз латтача хьалашка лоархIаме да ялат махулла сихагIа чуэцар. Кхаш цIена долча хьоккхаше арда а оардаш чуэца деза из. Хьакхари ардари къаьсткъаьста а долаш ялат чуэца деза хIанз дукха оасар долча, ялат Iодижача моттигашка, жаткацеи косилкацеи хьакха йиш йоацача мангалца а хьакха деза ялат.

Ялат хьакхараи из хьалъэцараи юкъе йоккха юкъ йолийта мегаргьяц, хIана аьлча чIоагIа ялат дов цу тайпара хьал эттача.

Болх дика вIаштIехьбаккхарах тийша да хIанз сихха ялат чуэцилга. Цудухьа чIоагIа лоархIаме да дикагIча опытах пайда эцар.

Укх тIеххьарча шерашка шерра даьржад групповой методах ялат чуэцилга. Кхетамца пайда эца беза хIанз цу гIулакхах.

Республика колхозашкеи совхозашкеи тоъал техника я. Цунах бизза пайда эца беза. Ялат чуэццаше гулде деза кхашкара ча, аха деза лаьтта, дIае еза шозлагIа юв культураш, лерттIа гIулакх де деза пропашни культураштa. Цул совгIа, шортта кийчде деза доакъар.

Уж дерригa балхаш аргIаргIагIа де йиш йолаш дац, уж цхьатарра де деза.

ТIадоагIача шера хьувкъама дика лард йоллара чIоагIа лоархIаме да гурахьа дувча ялатай эзбан ханнахьа лаьтта ахар. Из болх шин сменах бе беза. Агрономаша цахаддаш тIахьожам лоаттабе беза цу балха.

Республике дикка опыт Iоаньй шозлагIа юв культураш дIаювш. ХIара боахаме цIенхаштта терко е еза цу балха хIанз.

Колхозашкареи совхозашкареи партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, производственни управленей кулгалхой, КПСС райкомаш декхарийла я ялат чуэцара денна терко е. ХIара ди ударни хилийта деза ялат чуэнача. ВIаштIехьдаха деза механизаторашта мел эша хьалашцар материальни безам совбоаккхаргбола гIулакхаш. ШерагIа йоаржае сихха ялат чуэцара тIехьара социалистически яхь.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Машинаш елга легIадоалалара хьакъехьарча ворхI шера плана заданеш кхоачашъеча толамаш дахарах СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1966 шера 25 июнерча Указаца СССР орденаши медалаши еннай машинаш еча предприятеи организацейи болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацей болхлой йоккхача группана.

Цу даькъе Нохч-ГIалгIай АССР гIолла:

ЛЕНИНА ОРДЕН

Абрамов Вилен Ивановича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода слесара.

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАНХА ОРДЕН

1. Комаров Николай Константиновича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода стерженщикана.
2. Малинин Владимир Федоровича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода цеха начальника.
3. Шабазов Асхьаба Мумайна — «Красный молот» яхача машинаш еча завода электромонтера.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

1. Бехтер Яков Григорьевича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода кузнеца.
2. Гафт Лазарь Абрамовича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода цеха начальника.
3. Зевилов Павел Андреевича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода воккхагIча мастера.
4. Миллер Виталий Константиновича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода керттерча технолога.
5. Соболев Николай Андреевича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода керттерча конструктора.
6. Тихонова Лидия Никитичнайна — «Красный молот» яхача машинаш еча завода автоматчицана.
7. Шейкин Василий Михайловича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода парткома секретара.
8. Янков Павел Петровича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода токара.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

1. Двойников Михаил Васильевича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода токара.
2. Дегтева Тамара Никифоровнайна — «Красный молот» яхача машинаш еча завода земледела.
3. Дьяков Константин Кузьмича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода воккхагIча мастера.
4. Жданов Алексей Васильевича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода формовщика.
5. Коробков Николай Семеновича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода слесара.
6. Кузьмин Владимир Михайловича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода токара.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

1. Аидамов Визира Юназа — «Красный молот» яхача машинаш еча завода шофера.
2. Белоножкин Виктор Петровича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода токара.
3. Кулешова Зинаида Васильевнайна — «Красный молот» яхача машинаш еча завода сверловщицана.
4. Осьминина Анна Поликарповнайна — «Красный молот» яхача машинаш еча завода электрокара водителя.
5. Телешкин Петр Ивановича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода воккхагIча мастера.
6. Федорян Федор Леонтьевича — «Красный молот» яхача машинаш еча завода котельщика-сборщика
7. Эдилов Сальакъий Исраила — «Красный молот» яхача машинаш еча завода электросварщика.

(ТАСС).

Кхехкаш да кхашкара балхаш. Ялат сихагIа чуэцара а из дуккхагIа Даьхенна дIадалара а оарцагIбаьннаб республика къахьегамхой.

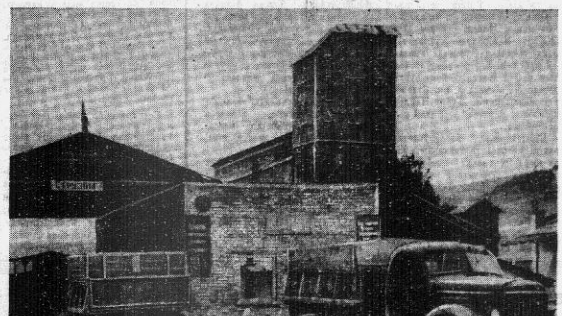
...Безаме тIаэц Артемовски элеваторе ялат дахьаш баьхка шофераш лаборантка Кук Валентинас (лакхера сурт).

Лаборантка проба а яьккхе, анализаш а йийя накладнойш кийчъю шофераштa.

Тараза тIа дукха гоаяц машинаш весовщика Ганаев Iаьлас. Машинаш сихха эза а эзе, лаборантка яьхача анализашка хьежжа, йоассайта дIайохийт уж. Дукха болх баьб «Артемовский» элеватора коллективо механизмаш дика болбеш хилийтара.

Шоай низ ца кхобеш, хьинаре къахьегаш ба дукха болхлой. Царна юкъе белгалъяьнна я транспортировщица Тюева Александра, сепараторщица Ехова, иштта кхыбараш а. Лохерча сурта тIа шоана бIаргагу ялат дIадала яьхка машинаш.

В. Василийне сурташи тексти.

ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

КПСС XXIII съездеи майски Пленумеи решенеша легаш ура а оттадаь къахьегаш болча Гудермесски района юрта къахьегамхоша кхоачашъяьй гурахь дийна ялаташ паччахьалкхенга доккхара план — 3700 тонн йоккха езача ехкай 3800 тонн. Эггара дикагIа вIаштIехьале йолаш ялат кийчделга чакхдоах «Новогрозненский» яхача совхозо, «40 лет Октября» яхача колхозо.

Планал совгIа дIахо а ялат доккхаш да, паччахьалкхенга доккхаргда кхы а гурахьа дийнача кIи 1000 тонн.

Цунца цхьан ханна чакхдоахаш латт ялаташ чуийцачул тIехьагIара балхаш: ча хьагулделга, лаьтта оахилга, ка бола ялаташ чуийцача лаьтташка шозлагIа культураш дIаювлга, хIаьта иштта пропашной культураштa Iунал делга а.

Хьайбай продукташ йоккхара ах шера план кхоачашъяьй: дулх — 111 процент, шура — 124 процент, фуаш — 120 процент, тха — планал 5,5-зза тIех.

Юрта къахьегамхой пятилетка хьалхарча шера заданеш кхоачашъянза ца Iе лаьрхIа ба.

А. ЧАЙКИН,
КПСС Гудермесски райкома секретарь.

С. ДАУРБЕКОВ,
Гудермесски горисполкома председатель.

Б. БЫЧИХИН,
Производственни управлене начальник.

ХЬАЛХА ЛАТТАЧА БРИГАДЕ

В. К. Боровлев керте латта тракторно - кхаш леладу бригада Сунженски районерча Кирова цIерахча колхозе хьалха латтарех я. 1965 шерарча балхий итогех цунна еннай колхоза правленеи партбюрои карара кара тела ЦIе байрахх. Кхаш леладераш хьалхара моттиг укх шера а дIа ца хеца чIоагIо яь ба. Шоаш яь чIоагIо кхоачашъергхилар бакъду цар пятилетка хьалхарча шерара ялаташ чуэцача.

Кирова цIерахча колхозо Сунженски района эггара хьалхарчарца рапорт делар паччахьалкхенна мукх дIабалара план кхоачашъяь яккхара хьакъехьа. Цу толама юкъе шоашкара доагIа дакъа дахийтар В. К. Боровлева бригада механизатораша а. Укхаза дика хьувкъам кхебир 200 гектар йолча майда тIа.

Ялаташ чуэцара балхаш доладалехьа хьалха хиннача механизаторий собране бригадира йоахар: «Эггара бехктокхамера ха хьаэттай. Вай декхар да лоацача хана а ца бойташ а мукх чуийца боаккхилга. Шоана массанена а дага ма доагIий планах лаьрхIача 18 центнера меттел хIара гектара тIара юккъера лаьрхIача 22 центнер мукх чуэцаргба, аьнна, вай тIаийца социалистически декхар. ЛерттIа чуэце вайга торо хургья воаш тIаийца декхар дикка тIеххоачашде».

Цул тIехьагIа кхашка яхар комбайнаш. Комбайнераш Ш. Халухаев, И. Ермизин, М. Оздиев юххьанца дена лакха темпаш карайе болабелар. Укх шерара хаоттам каст - каста хувцалуш хиларо дикка юхаувзар механизаторий болх. ХIаьта а, екхан йолча хIара сахьатах пайда а ийбеш, цар лоацача хана хьакха а хьекхар, арда а аьрдар мукх. ТIаийца декхар дикка тIеххоачашдаьд. ХIара гектара тIара 22 центнер а йоацаш, 28 центнер мукх чуийцаб. Планах бохка биййзача 100 тонна меттел паччахьалкхен амбарашка 120 тонн мукх чутессаб.

Бригаде къаьстта а чIоагIагIа йоакхо еш хиннай фунна бола мукх дIабийна участок. Из 100 гектар яр. ХIанз цигара баьнна мукх цIенбеши амбарашка дIаоттабе кийчбеши боахк укхаза.

Юххерча гектараш тIара мукх оардаш латтар В. Звягинцеви В. Березини кIа хьекха масарашка Iодилла болалуча хана. Укхаза 1300 гектара тIа дIалийна кIа да укх шера чуэцаш. Паччахьалкхенна дIадала деза кIа 800 тонн я. Гучох хьувкъам тIехдика барг болаш ба. Ялат леладераша лерхIачох, хIара гектара тIара 27 центнерал кIезигагIа доацаш кIа даргда.

— 1000 тоннал кIезигагIа доацаш кIа лургда вай паччахьалкхенна, — йоах цар хIанз.

Тхоаш кхашкарча стане кхаьчача дика порядок бIаргаяйра тхона цига. Помещенешка цIена я, массанена а кхоачам болаш менгеш а метта хIамаш а я. Ханьханнахьа керда газеташ, журналаш кхухь стане. Ловзара тIера болча механизаторашта йолаш я шахматаш, шашкаш, домино. Радиоприемник я.

Укх бетта кердача фусаме гIоргболаш ба кхаш леладераш: къаьнача стана дукха гаьна йоацаш хьалъяьй боккъала а башха керда стан.

А. ГАДАБОРШЕВ,
тха собкор.

ХЬУВКЪАМ ЛАКХБАРА

Урус - Мартана паччахьалкхен сортоучасток «Горец» яхача совхозе вIашагIъеллай. 84 гектар оаха лаьттеи ткъо болхлои веннав царна совхозо, хIаьта цул совгIа толамца болх дIабахьара мел эшачунца из Iалашъе езаш а я совхоз.

Цхьабакъда, укхаза халонаш нийслу. Цхьайолча хана трактор е кхыйола техника эшаш хилча районни организацешкара новкъостал деха дезаш, балха тIара бувлаш совхозе техника еха аха безаш хул сортоучастка специалисташ.

Сунженски района цхьа дакъа а долаш Урус - Мартана, Ачхой - Мартана, Шаьла районаш чуйоагIача республика лоамашта юкерча зона почвенни - климатически хьалашка керда сорташ мегаргдий хьожаш, цхьаццайола халонаш нийсъеннаяле а, дукха болх баьб паччахьалкхен сортоучастка.

ХIанз цу зоне дIаювча юртбоахама культурай сорташ паччахьалкхен сортоучастко тахкаи хьувкъам тIехдика лургхиларах могадаьи да.

Советски а доазол дехьарча а Iилмахоша кхедаь дерригa керда сорташ Iомаду сортоучастке.

Дукха ха йоацаш хиннача КПСС ЦК майски Пленумо мехка хьалхашка оттадаьча декхарашка хьежжа лоацача хана хий декхача лаьтташ тIа дIаде лакха хьувкъам лургбола керда сорташ кийчде декхарийла я сортоучасткаш. Шера хулача йоачашка дилача вай зона хий дехкарех лархIа йиш йолаш я, нагахьа санна ерригача культураштa ца дезе а гурахьа юврашта дехканза даргдац хий. Духхьал кхашкарча культурай сорташ Iомадаь ца Iеш хьоаса бу тайпаши гибридаши а Iомаю сортоучастка. Юкъера лаьрхIача хIара шера 6—8 тайпара гибридаш Iомаю. Дуккхача шерашка тайпаш тохкаш болх баь вай республика хьалашка лелае йиш йола СК-2х, Б-2 яха гибрид гучаьккхай сортоучастко укх шера.

Укх шера паччахьалкхен сортоучастка тохк гурахьа дувча кIина 14 сорт, ялатийна лаьрхIа ювча хьажкIа 8 сорт, гурахьа бувча мукха 15 сорт, шекара свекла 12 сорт, гурахьа йийна культураш чуийцачул тIехьагIа дIаювча хьажкIийи гидуаргийи 14 сорт.

Сорта тохкам барал совгIа кхыйола агротехнически опыташ а ю сортоучастка. Масала, «безостая-1» яхача гурахьа дувча кIина тохкамаш а деш из дIадера дикагIа дола хьалаш гучадоах. Вай республика хьалашка цхьан гектара тIа тасса беза дикка хьатIадоалача фуна 5,5 миллион буртиг. Кхыча нормах дийча хьувкъам лохагIа хул.

Дуккхача шерашка зийнай паччахьалкхен сортоучастка бобовоялатий смесь дIаера ханаш а. Цун тохкамах гучадаьннад из культура дIаера дикагIа йола ха октябра хьалхара итт ди хилар. ТIехьагIа дIайийча кIезигагIа йоал моша масса а йол а.

ХIанз чуэца доладаьд гурахьа дийна ялаташ. Ховш махиллара гурахьа бийна мукх атта Iобужаш хул. Цудухьа вай зоне лакха хьувкъам луши Iо ца дижара дукхьал лоатталуши дола мукха сорт лохаш я сортоучасток. Гучадаьнначох уж сорташ да «кетзорас - бета», «хасавюртовский» яхараш. «Кетзорас - бета» яха сорт зIамигача делянкаш тIа кхедаь ца Iеш укх шера 4 гектар йолча йоккхача производственни участкаш тIа кхею.

«Кетзорас - бета» яхача сортаца цхьана, цунна юххе цхьатара предшественникаш хиннача 4 гектара тIара тохкаш да производстве шерра леладеш дола ши сорт — «дагестанский», «Шалинский -395». Йоккхача участкаш тIа дикагIа гучадоал сорта гIулакхаш.

И. СМОЛЯНСКИЙ,
сортоучастка заведующи.

СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ЗАЯВЛЕНИ

США тIема-фецарча Низий самолеташа Вьетнама Демократически Республика столица — Ханоя йистоштеи мехка керттерча порта — Хайфонаи тIа а яьхка цига цхьайолча объекташта бомбаш чуийттай.

США авиаце Ханоя районаштеи Хайфонаи бомбаш чуеттар къаьстта кхераме маIан долаш да. Цо хьахьокх, Вьетнама Демократически Республиканеи дерригача вьетнамски халкъаи духьалара эхьера тIом дIахо шербара тIаберзабаь никъ США правительства лаьца хилар. Хоамаш да. КъилбаседехьарчА Вьетнаме дамбаши плотинаши йохаяра оакхарий хьисапера планаш увттаеш латт Вашингтоне яхаш, хIаьта цо кхерама кIалъотталу бIаьш эзараш болча наьха вахар, хьалдаа хIама доацаши чубаха тховкIийле йоацаши уж битар кхерам ба.

Духхьал США правительства ше еннача укхазанех даьча цу зуламаша дерригача дунен тIа эгIазал гIоттаьй. Советски халкъо, дерригача дунен тIарча машар безаш долча халкъаша эхь кхайкалу США агрессивни гIозарашта вьетнамски халкъа духьала цар леладу зуламаш бахьан долаш. Америка ВIашагIкхийттача Штаташа чIоагIа телхаю Индокитаех яь Женевски соглашенеш, дунен халкъашта юкъера бокъо, нахаи паччахьалкхенаштеи юкъерча гIулакхашта тIаийцача эггара элементарнегIа йолча моральни юридически нормаел лакхехьа низ, алхха низ а увттабеш.

Американски авиаце Вьетнаме хьовзаьяьча кердача гIаьрахой акташа дерригача дуненга цIаькха а хьахьокх, Вьетнамера гIулакхаш «машара наькъаца къоастаде» гIерт яхаш США правительства дувца хабараш — уж даьсса дешаш мара ца хилар.

США-с гIаьрахой хьисапе дов чударах кхераденналаш вьетнамски халкъ. Массе тайпа кердача герзаца кийчбаьча бIаьш эзараш болча американски салташа Къулбехьен Вьетнаме лоаттаеча интервенцена, Вьетнама Демократически Республикана бомбаш чуеттара — вьетнамски халкъо духьалбаьккхар ший даьхен паргIатои кхычарех тийша хIама доацаш хилари тIехьашка ца доалаш лораде доIам болаш, кхыча мехкашкара захватчикаш бохабе лаьрхIа ше хилар.

США доал деча гIозараша Вьетнаме лелаю зуламера политика бахьан долаш леш латт эзараш къона американцаш. Вьетнама духьалара агрессивни тIом дIахо бахьарои шербарои керда, пхьакккха бахьан доацаш нах боабайтелга мара американски халкъа бе кхы пайда бац. Политически амбицеша лехкаш, тIемапромышленни монополеша тIехьара тIатетташ долча, США арахьара политика уттаеча гIозараша массане юкъарча машара кхерам тIатессаш а Америка ВIашагIкхийттача Штаташта сий довриэхьи тIалахьаш а йолча дIахорча авантюрай наькъа тIа тетт мохк.

Цхьанна а тIема «эскалаце» гора отталергдац вьетнамски халкъ, ший кхела доал дара йола бокъо дIакхоссийталургьяц цунга. Вьетнама Демократически Республика правительстваи Къулбехьен Вьетнама Къаман кортамукъален фронтои хьалхашка оттаяьча программай ларда тIа мара къоастаюлургьяц вьетнама проблема. Вьетнамерча машарга бода никъ кхыча мехкий агресси вьетнамски халкъа чурча гIулакхашта юкъегIертилгеи дIаделккх арга гIолла улл. Вьетнамера арадаха деза американски герзашцара низаш.

Вьетнамски халкъо агрессораштa духьала лоаттабу турпала къовсам шерра хьаллоац дунен прогрессивни низаша.

Вьетнама Демократически Республикана массе оагIорахьара новкъостал — политически, экономически, оборона средствашца — да а даьд Советски Союзо, дерг а да тIагIертача империалисташта духьала цо лоаттабеча къовсаме. Советски халкъо хьаллоаттабаьб, дIахо хьаллоатта а бергба ший къам кхычарех тийша хIама доацаш хилар, демократи, машар, мохк вIашагIтохар духьа Къулбехьен Вьетнама халкъо лоаттабу кортамукъален къовсам. Из хьаллоаттабергба ший бакъ гIулакх котдаккха вьетнамски халкъа новкъостал дара хиланза даргдоацача боараме.

Вьетнамски халкъа духьалара США гIаьрахой тIом дIахо шербеш хилара тешал а деш, Ханоя районаштеи Хайфонаи бомбаш чуеттаро кхы а дуккхагIа кхоккадолийт Вьетнамера гIулакхаш а дерригa дунен халкъашта юкъера хьал а. Из гIулакх бе-башха ца хеташ хила йиш яц цхьаккха а паччахьалкхе. Вьетнамера мел гаьна из яр аьнна, машара кхелий, форманна а доацаш бокъонца йоакхо еш йола цхьаккха а правительство.

Советски правительство лог тийша я дунен халкъашта юкъера хьал кхераме кхоккадалийтари США-с хьабаь агрессивни тIом шербари дезаш йоацача паччахьалкхений халкъаши правительстваши Вьетнама духьала США-с лоаттабу тIом соцабайтар духьа, Вьетнамски халкъа бакъ гIулакх лораде оарцагIъаргхиларах.

КЕРТТЕРДАР — ГӀИШЛОЙ ДИКАЛ

Капитальни гӀишлош хьалъяра гӀулакх вай мехка шерагӀа мел дарж, кхы а айлу, лоархӀамегӀа хулаш латт цар дикал лакхъяра гӀишлошъераша хьалхашкара декхараш. Бакъда, гӀишлой дикал хӀанз а лоха хилар ховш да, из вай шенхаштта дувца деза. ХӀанал из иштта? Эггара хьалхардар технически болхлоша деча балхашта лерттӀа кулгал ца дари тӀахьожам ца лоаттабари да. Кхы пхьаккха бахьан дац нов. А. С. Барыкина турбокомпрессора фундамента бетонировани еш далийтача гӀалата. Фундаментах брак лаьрхӀар. Иштта дар нов. Собиров керте латтача бетонщиккий бригада балха юкъе нийсденна сакхат а. Насосно-компрессорни установка бетон юлаш кхоачам хиллал яцар бетона вибрировани, цудухьа Ӏалаьмате во хилар фундамента дикал. Уж сакхаташ тоадеш дукха балхаш де деза, материалаш а наьха къахьегам а боабеш. Цу тӀа гӀолла хул пайда беш йоаца затраташ. ЙӀаьхлу гӀишлош хьалъярга дӀайода ха. Укх пхе бетта хинна сакхаташ тоадара духхьала тха управлене доадаьл ворхӀ эзар гаргга сом.

ГӀишлой дикала Ӏаткъаш пхьаьккха а да. ГӀишло хьалъе йолаяьчул тӀехьагӀа дукха хувцамаш ду проектни организацеша. Цу тӀа гӀолла цкъа даь балхаш дуккхаза юхале, тоаде дезаш хул. Цу гӀулакхо гӀишлой дикал лохъяр ца дийцача а, чӀоагӀа безбу гӀишлой мах. Укх шера май бетта № 2 йолча участка коллективо хьаяьй Л-35 яхача установка насосни вентеляционни камераши. ХӀаьта хӀанз, июнь бетта цу объектий керда чертежаш еннай тхона.

Бакъда, алхха сакхаташ ца хилийтарахи проекташ гӀалат доацаш хилийтарахи далац гӀишлой дикал лакхъяра гӀулакх. Дуккхада цу юкъедоагӀар. Типови проекташ, гӀишлой конструкцеш тоаяр, производстве культурен гӀишлой индустриализаци лакхъяр, гӀишлой-монтажни балхий организаци тоаяр, болхлой квалификаци лакхъяр. Цул совгӀа чӀоагӀа лоархӀаме да болхлой материальни безам тӀаозар, болхлой дӀа-юха ца ухаш хаьдда гӀишлошъерий коллективаш хилар. Уж да гӀишлой дикал Ӏалашъергйола хьалаш.

Тха управлене гӀишлой дикала лош дийцад партийни собранешка, массазара производственни совещане, технически совете. ГӀишлой-монтажни производства технически хьалаш Ӏомадеш занятеш яьй бригадираша. ВӀашагӀъеллай массазара комисси тӀахьожама посташи. Дика тоабеннаб цхьайолча бригадай болх занятешка нах хинначул тӀехьагӀа. Каменщиккий бригадира нов. Астахов Михаил Сергеевича лакха дикал йолаш йотт кирпишк, дика ю бетонировани. Иштта дикал лакха йолаш да Л-35 яхача установка тӀа нов. Кузнецов керте латтача плотниккий бригада деш дола балхаш. Заслуженни гӀишлошъер нов. Болдинова кулгалдеча слесараша-монтажникаша тӀехдика кхоачашду балхаш.

Дикал лакхъяра болх вӀалла бита йиш яц лелара, из лелабе йиш яц юкъ-юкъе. Хадданза из гӀулакх теркалдеш хила веза гӀишлош хьалъечара хӀара саг.

Е. ЛАГУНОВ,
«Грозхимнефтестрой» треста № 7 йолча СМУ начальник.

КЕРДАЧУН ТӀАКХУВШ

Пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра ерригаший торонаш оарцагӀъяьха къахьегаш я Грозненски депо коллектив. Хьалхара моттиг яьккхай Грозненски машиннаькъахоша. Цудухьа буваьма машиннаькъа карара-кара тела Ше байракх лелаеш хьабоагӀа уж. Ах шера план цхьа ди ханал хьалха кхоачашъяьй болхлоша.

Депо болхлоша чӀоагӀа къовсам лоаттабу ремонте е обработка еча вагонаш, цистернаш кӀезигагӀа сий-ца латтийтара. Балха юкъе кхухь кердадараш, гучайоах пайда эцанза йола резерваш. Уж мероприятеш балха юкъе кхахьарах вӀаштӀехьдаьнад планах цхьа цистернана обработка е еза ха 3 сахьат йолча, из 2 сахьатага кхоачаш лоацъе. 6 сахьат совгӀа ха яккха езача вагонага 5 сахьат мара ха яккхийтац ремонте латташ. Из бахьан долаш депо болхлоша къахьегама овсарлен план 1,7 процент тӀехкхоачашъяьй, арахецача продукцега, еча ремонтага, кхыча балхашка дӀабода мах 1,5 процент лохбаьб. Цун чотах дӀабахача пхе бетта паччахьлкхенна кходаь ахча 52200 сом да.

ЧӀоагӀа къовсам лоаттабу машиннаькъахоша московски ленинградски инициативах металли материалаши кхояра тӀехьа. Цу даькъе цар кийч а яь балха юкъе йихьа мероприятеш дукха я: брекеташкарча баттитовн стружкашта прессовани е вӀаштӀехьдаккхар, дахчан ийнаьтта метта бетонни плитех ийнаш детта доладар, хий дӀоахдеча Ӏанарах пайда эцар, кхыдараш. Царех хьахиннар дика да. ХӀаналехьа планах лаьрхӀачул совгӀа кходаьд 2,1 тонн бос бола металл, 5 бӀаь килограмм обтирочни материалаш, 76 кубически метр хьуна материалаш, 335 тонн дизельни доагор, иштта дӀахо. Цар паччахьалкхенна баь пайда эзараш сомаш да.

Иштта дика толамаш доахача коллектива цехашта юкъе даим хьалха латташ хьабоагӀа промывочно-пропарочни цеха болхлой. Депо карара-кара тела Ше байракх царга я. ДӀахо йолача хана а из байракх карара ца ялийта лерхӀ оаха, — йоах цу цеха вокккагӀволча мастера Калков Дмитрий Андреевича. Из къаьгга хьагойт доахача къахьегама толамаша. Цистернаш цӀенъяь кийчъяра ах шера план 16-ча июне кхоачалъяьй цар, планал совгӀа кийчъяь цистернаш итташ эзараш я. ХӀаьта дӀабахача бетта план 29-ча июне кхоачашйир.

Ши-шегӀа хьахулаш дац уж къахьегама толамаш. Творчески дукха къахьег болхлоша. ХӀара шоллагӀвар рационализатори новатори ва. Цар къахьегама «дошоча» кулгашта карагӀдувла дикадараш а дукха да. Балха юкъе йоалаяьй цистернаш юлача моттиге эшшача боарамах хий хьаухийтаргдола йоккхий насосаш. Къаьстта боккха лоархӀам болаш да механически промывальщикаш балха юкъе йоалаяр. Укх шералца саг цистерна чу Ӏочу а ваьнна шлангаца дӀайха хий а детташ цӀенъе езаш хулар цистернаш. ХӀана установкаца механически кхоачашбу из болх. Шозза лакхъяьй цо къахьегама овсарле, иштта лохбаьб цу балхага дӀабода мах а. Хьалха чура йила яьнна цистернаш тиша пахашкаш хьекхаш йокъае езаш хулар, хӀанз дегазационни установкаца кхозза ха кӀезигагӀа дӀа а йодаш йокъаю уж. Уж санна дола кердадараш балха юкъе кхихьад кхыча цехашка а. Цудухьа денгара денга совдувл доаха къахьегама толамаш. Сменах нормаш паӀ-ах кхоачаш а еш цистернаш юлача хьинаре къахьегарах белгалбаьнна ни. Шаталов Николай, Ичаев Хьусен, Кобяев Федор, Иванов Василий, кхыбараш.

ШоллагӀча ах шера къахьегама толамаш кхы а совдоахаш пятилетка хьалхарча шера план 1-ча декабре кхоачашъе лерхӀ машиннаькъахоша.

Б. КОСТОЕВ.

ПХИ ДИ ХЬАЛХА

Къахьегама толамашца чакхдаьккхад пятилетка хьалхара ах шу Грозненски «Электроприбор» яхача завода коллективо. Ерригга продукци арахецара ах шера план 25-ча июне кхоачашъяьй. Планал совгӀа завода болхлоша арахийца продукци массехк эзар сома маьха я. Арахецача продукцега дӀабода мах лохбарах хьалхарча пхе бетта паччахьалкхенна кходаь ахча 185 эзар сом да.

Укх шера даим хьалха латташ хьайоагӀа ни. Герисимови Протопови керте латта шоллагӀчеи йиълагӀчеи цеха коллективаш. Цар кхы а хьалха кхоачашъяьй ах шера план. Къахьегама темпаш кхы лох ца йолийташ къахьегаш ба завода болхлой укх бетта а.

К. МАГОМЕДОВ.

ХЬАЬНАЛЧА КЪАХЬЕГАМХОЙ БРИГАДЕ

Кхо шу гаргга ха я «Малгобекнефта» № 2 йолча кӀоарга бурув леттача контора цхьан бригада коллективо нах хувца ца луш къахьега. Цу бригадана керте латт къона специалист С. Цолаев. ХӀара саг творчески къахьегаш, цхьацпа дикача гӀулакхаца белгалваьнна ва. Шоай атта боаца болх заданеш хадданза тӀехкхоачашъеш бу бурувдеттараша. Укх шера марте цар ханал хьалха эксплуатаце дӀаелар № 822 йола скважина. Цул тӀехьагӀа царна тӀаболлар чӀоагӀа бехктоккхаме болх: кӀалхарча мелови тӀоанашта ӀокӀала а боалаш № 871 йолча скважинана 4500 метр кӀоарга бурув тоха.

ЧӀоагӀа бӀубенна, шоашта хьалхашка латта декхараш кхетадеш дӀаболабир болх бурувдеттараша. Хьалхарча деношка деш леха баьлар балха овсарле лакхъергйола торонаш. Лакхерчеи лохерчеи мелови тӀоанашта бурув тохаш осташта анализ йир цар, дикагӀа малагӀаш чакхдоал хьожаш. Царна гучадаьлар холчарна юкъе дикагӀа цхьашарошечнидар долга. Из леладе баьлар бурувдеттараш.

Лоабата маркхала дикал лакха хилийтара дукха къахьийгар ерригача коллективо. Майкопски тӀоанашта бурув тохаш чӀоагӀа пайдане да маркхалах кӀир тохар, тайп-тайпарча реагенташца из тоаяр. Раствор бахьан шаккха сецабац бурувдеттарий болх, чӀоагӀа ваьза ба уж лаборанткаша Г. Лучкинас, В. Редько раствора еча анализашта.

Шоай гӀулакх дика вӀаштӀехьдаьккха, хадданза болх байт насосашка елосараша В. Генаева, Г. Энгиноева.

Тамаш е езац цулухьа бурув тоха йолаеннача хана дениз лакхача темпашца, план дикка тӀехкхоачаш а еш бригада коллективо къахьегаш хилар. Июнь бетта задани (500 метр бурув тохар) ткъаь шоллагӀча июне кхоачашъяь баьлар бурувдеттараш, тӀаьийца хинна лакхара декхар (600 метр бурув тоха) тӀехкхоачаш дагга да тхо, йоах С. Цолаева. Кхаь бетта кходаьд укхаза 162 эзар сом паччахьалкхен ахча.

Шенеи ховеи лелаю бурувдеттараша балха моттиг, оборудовани. Кхерамален техника гӀулакх мишта латт тохкаш апрель бетта хиннача хьажаре хьалхара моттиг яьккхар цу коллективо.

Дукха ба бригаде лакха говзал, опыт йола нах: бурувдеттараш З. Баталов, Я. Заруднев, бурувдеттарий гӀончаш В. Малиев, В. Эзербиев, А. Додов, З. Шадиев, А. Попа, дуккха кхыбараш а.

2100 метр бурув теха яьннай коллектив. Скважина эксплуатаце ханал хьалха дӀалургхилара белгало я из, хӀаьта из иштта хилийтара шоай низ ца кхобеш хьинаре къахьегаш а я бурувдеттарий барттайна коллектив.

С. БАРХАНОЕВ,
«Малгобекнефта» № 2 йолча КГРБ кхерамален техника инженер.

Хьалха латтачар мугӀарашка

«Сунжанефта» НПУ коллективо республике хьалхарчарца дӀадолайир пятилетка хьалхарча шера задани ханал хьалха кхоачашъяра социалистически яхь.

ТӀаийцача декхарех 1966-ча шера оаха кходе дезар 10 эзар тонн мехкдаьттеи цхьа миллион кубометр гази я. ХӀаьта укх шера пхе бетта управлене коллективо кходаьд пхи эзар тонн мехкдаьттеи шийтта миллион кубометрал совгӀа гази. ЛерхӀаш хинначул дикка лакхъеннай къахьегама овсарле, мехкдаьттеи гази даккхарга дӀалодар лохдаьд планах доагӀачул совгӀа 2,1 процент, цун чотах кходаьд 56 эзар сом.

Дика дӀадоладаьд ер шу «Сунжанефта» управлене мехкдаьтта промышленноста лоархӀамегӀа лола дакъа дӀалоацача Карабулакерча мехкдаьтта лехараша. Пхе бетта планал совгӀа цар техал 1000 метр бурув. Из да дерригача шера цар теха дезар миссел. Дикка лакхъеннай бурув тохара сухал: тоххама бурув тохача 11,5 проценти эксплуатационни бурув тохача 6 проценти планал совгӀа.

Керда технологи шерра балха юкъекхухьаш, производственни процессашта механизаци еш къахьег вышкомонтажникаша. Цулухьа даьхьа толамаш а да нонагӀа. ВорхӀ бетта задани кхоачашъяьбаьннаб уж, хьалъяьй бархӀ вышка, кходаьд 48 эзар сом.

Дика пайда эц бурувдеттарий бригадашка вӀаммга диаметр йолча а цхьашарошечни а остаех, лоабата маркхал кийчбеча механизаци ярах, утяжелитела регенераци ярах. Социалистически яхье баьннарашта юкъе хьалха латт нов. В. К. Широкоступа кулгалдеш йола бурувдеттарий коммунистически къахьегама коллектив. Август бетта чотах къахьегаш ба уж хӀанз. Иштта шоай план гаьнна тӀехкхоачаш а яь къахьегаш я нов. Мицук керте латта бригада. Материалаш кхояра гӀулакх хьаллаьца, бригаде кходаьд 73 эзар сом. Хьинар айденна къахьег кхыча бригадашкарча бурувдеттараша а, масала, нн. Старшинин, Бородацкий, Губин, Терлецкий керте латтача бригадай коллективаша.

ЧӀоагӀа раьза ба бурувдеттарашта мехкдаьтта доахараш. Укх ах шера йиъ лакха дебит йола скважина эксплуатаце хьаеннай цар. Уж болх бе йолаялалехьа деннеи бийсаннеи доаккхаш хиннача мехкдаьтта тӀакхийттад 400 тонн.

ЧӀоагӀа барттайна, шоайла гӀо деш бах, къа а хьег карабулакски мехкдаьттахоша. Хьокхаме да цу хьакъе № 1 йолча промыслера № 1 йолча бригадаи гӀишлошъераштеи юкъе этта доттагӀал. Серноводскера № 12 йолча скважинана ханал хьалха бурув теха баьлар контора бурувдеттараш, бакъъ, кийчъянза яр скважина группови установка, мехкдаьтта провод. ГӀишлошъераштa тӀаькллар мамогта сихагӀа уж балхаш йистедахар.

ГӀишлошъераша хьинаре дӀаболабир из болх. Бакъда, тха гӀишлошъерий йоккха йоацача коллектива могаргдолаш дацар уж балхаш эшшача хана йистедаха. Из гуш дар массанена. Коммунист нов. Н. П. Летников керте латтача цхьоалагӀча бригада коммунистически къахьегама коллективо лаьрхӀар царна гӀо де.

Итт ди ханал хьалха болх бе йолаелар скважина, хьадоаха мехкдаьтта тӀакхийттар массайолча бригадашка, участкашка, цехашка.

Советски Ӏаьдала 50 шу дуза ди гаргакхаьчача хана сунженски мехкдаьттахой тийша ба социалистически декхараш шоаш толамца кхоачашдергхиларах.

Н. КРУГЛОВ,
«Сунжанефта» НПУ парткома секретарь.

Доамашкара чутеккхача даьво чӀоагӀа ве ду нах бахача юрташта, халкъа боахама. Лоа чу маца тоххаргда ха деза транспортникашта, хьайбаш леладерашта, лоамаш тохкарашта, туристашта. Цул совгӀа, даим латта тӀоадал мел я хар эшаш да хӀара шера еча гидропрогнозашта а среднеазиатски республикашта чӀоагӀа лоархӀаме бола хий декха боахам лелабара а. Цудухьа хӀара бетта ша уллача бассейнашка вертолеташца ух Киргизе снегомерно-гидрографически парте болхлой.

Сурта тӀа: Малый Нарын яха хий дӀадолалуча теодолитни съемка еш ба гляциологаш.

А. Полякова сурт.
ТАСС фотохроника.

Херсонски область. Хий деххача лаьтташка ялаташ кхедара опыт ювцаш къамаьл дир Скадовски района «Рядянська Украина» яхача колхоза председатела Григорий Симонович Поповича КПСС ЦК майски Пленуме. ДӀадахача шера юкъера лаьрхӀача гурахьа дийнача кӀи 44 центнер яьлар укхаза хӀара гектара тӀара.

Геттара дика хургдолаш да ялат укх шера. Цхьаццайолча участкашка хӀара гектара тӀара гулдергда 50 центнерал кӀезигагӀа доацаш кӀа.

Сурта тӀа: хий техачул тӀехьагӀа кӀига хьожаш ба колхоза председатель Г. С. Поповичи догӀан хьисапе хий деттача установка машинист Г. З. Ширкои.

Р. Андреева сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ БАЛХА ИТОГАШ

Республика хьайбаш леладераша хьалхарча ах шера баьча балха итогаш яьй Статистически управлене. Юрта боахама къахьегамхой тӀадбугаш я уж итогаш.

Хьайбаш леладераша толаме дӀалоладаьдар кердача пятилетка хьалхара шу.

Паччахьалкхенга дулх доххара ах шера план 112 процент кхоачашъяьй, шура — 114, фуаш — 120, тха доххара — 126 процент.

1965 шера хьалхарча ах шерана нийсдича паччахьалкхенга дукхагӀа дехкад дулх — 1,2-зза, шура — 14 процент, фуаш — 12 процент, тха — 11 процент.

Ах шера план массе а тайпа хьайбай продукташта кхоачашъяьй МалгӀабикеи Советскии районашкара дӀа мел ийкхача районаша.

Цхьабакъда, йоккхий планаш я хьайбаш леладерий хӀаначул тӀехьагӀа кхоачашъе езараш.

Укх шера паччахьалкхенга 15 эзар тонн доахан, 67 эзар тонн шура, 33 млн. фуъ, 2750 тонн тха доха дезаш ба фермай болхлой. Цунах толамца лоархӀабара тӀагӀертта къахьега деза шура дукхагӀа яккхара, фуаш дукхагӀа гулдара, хьайбашта дулх дукхагӀа тӀалеттадалийтара.

Хьалхарча ах шера итогаш еча хана чӀоагӀа лоархӀаме да хӀара фермера кхоачамбоацараш хьагучалахар а хьайбай продукташ дукхагӀа йоахаргйолеи паччахьалкхенга йохкаргйолеи практически гӀулакхаш чакхдахар а.

Даьха толамаш дӀачӀоагӀдаь ца Ӏеш, дебаде а деза республика хӀара боахаме.

1966 ШЕРА 1-ча ИЮЛАГА КХАЧЧАЛЦА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА ПЛАН ПРОЦЕНТАШЦА ЛОАРХӀАШ МЕЛ КХОАЧАШЪЯЬЙ ХЬАХЬОКХАШ ЙОЛА

СВОДКА

Районаш	Дулх	Шура	Фуаш	Тха
Ачхой-Мартана	103	114	158	132
Ведана	112	158	134	187
Грозненски	105	107	110	144
Гудермеса	111	124	120	6-зза
МалгӀабика	114	119	147	99.0
Надтеречни	100.9	107	125	142
Наьсарен	139	126	143	121
Наурски	117	128	145	121
Ножай-Юрта	107	126	129	6-зза
Советски	61	101	122	284
Сунженски	134	102	125	196
Урус-Мартана	103	133	128	215
Шаьла	102	125	104	6-зза
Шелковской	124	110	123	116
Ерригача республике гӀолла	112	114	120	126

ДУКХАГӀА ӀАЛАШДЕ ДОАКЪАР

Саготта де дезаш дукха гӀулакхаш да хӀанз юрташкарча къахьегамхой. Цхьабакъда, доакъараш кийчделга эггара лоархӀамегӀарчех да. Доаханна тоъал доакъараш кийчде йиш йолаш дика хьийкъай укх шера эрий тӀаьнчеи дӀайийнеи баьцаш.

1-ча июле кхаччалца республика боахамашка кийчъяьй 47,4 эзар тонн аьла, е планах пхелагӀа дакъа. Планах 49 процент кийчъяьй Наурски районе, Шаьла районе — 50, Шелковской — 41 процент.

Цхьабакъда, доакъараш кийчдара гӀулакхаш иштта дика лелац дуккхача кхыча моттигашка. Хьайбаш леладеча керттерча районашка — Грозненски 14 процент мара йол кийчъяьяц, хӀаьта Сунженски цул а кӀезигагӀа кийчъяьй — 8 процент.

Йол кийчъяра балхаш во лел МалгӀабика, Ачхой-Мартана, Наьсарен районий, кхыча боахамашка. Эрий тӀаьннача баьций йол кийчъяра дикагӀа йола ханаш тулаш латт, баьций дикал эшалу, цулухьа йол кийчъяра мело е могаргъяц.

Цхьадолча боахамашка аргӀаш даь яьнна йол ерриге а хьаийца а учете дӀаязъяь а яц.

ГӀожача доакъарашта юкъе доакха дакъа лоацаш да ча. Гурахьа дийна ялаташ чуийцача 58,6 эзар гектарах 18 эзар гектара тӀарча чах мара аргӀаш даьдац, е 31 процент.

ВӀалла магийта йиш а йоацаш мела лел из болх Грозненски, МалгӀабика, Урус-Мартана, Шаьла районашка.

Дицдалийта мегаргдац бӀарччача Ӏанна доахан кхоабараш ахкай деноц хилар.

Боахамий кулгалхой, специалистий, механизаторий сийлен гӀулакх да хӀара ферме хьайбашта кхоачамбалла доакъараш Ӏалашдар.

ПРОЦЕНТАШЦА ЛОАРХӀАШ 1966 ШЕРА 1 ИЮЛЕ МЕЛ ЙОЛ КИЙЧЪЯЬЙ А МЕЛ ЧАХ АРГӀАШ ДАЬД А ХЬАХЬОКХАШ ЙОЛА

СВОДКА

Районаш	Планаца нийсйича кийчъяь йол	Ялат чуийцача аргӀаш дар
Ачхой-Мартана	10	38
Грозненски	14	24
Ведана	—	1
Гудермеса	21	42
МалгӀабика	13	16
Надтеречни	21	28
Наьсарен	3	—
Наурски	49	44
Ножай-Юрта	—	84
Советски	—	—
Сунженски	8	34
Урус-Мартана	20	20
Шаьла	50	10
Шелковской	41	51
Грозвино объединене совхозаш	12	20
Консервни промышленни объединене совхозаш	27	31
«Скотооткорма» треста боахамаш	7	32
Республика ю/б опытни станци	5	—
Ерригача республике гӀолла	20	31

СССР-аи Францеиеи юкъе Ӏилма-технически экономически цхьана гӀулакхаш леладарах йола соглашени

Советски Союзеи Французски Республикаи правительстваша 30 июне Москве соглашени яьй Ӏилма-технически экономически цхьана гӀулакхаш леладара хьакъехьа.

Ӏилмаи техникаи даькъе шин мехка юкъера цхьана гӀулакхаш лелаелга чӀоагӀде а лоеш, традиционно Советски Союзаи Францеиеи юкъе долаш дола доттагӀала гӀулакхаш цу тайпара цхьана гӀулакхаш леладаро чӀоагӀдергхилар теркал а деш, шинна а оагӀоно цхьатарра раьза а йолаш белгалдергда цу тайпара цхьана гӀулакхаш леладелга хьашт долаш дола тайп-тайпара доакъош.

Белггала аьлча, соглашене тӀа оттаду, Ӏилмани технически делегацеш, цхьаццабола Ӏилмахой, тоххамхой, специалисташ, эксперташ, стажераш, лектораш дӀа-хьа ухийтилга, технически документаци информаци дӀа-юха кхухьийтилга, шинна а мехка хьашт долаш йолча проблемашта шин оагӀорахьара Ӏилма-технически коллоквиумаш вӀашагӀъеттилга. Иштта хилийта лерхӀ фундаментальни прикладнойи, Ӏилма даькъе, цу балхех хьахиннараш тӀехьагӀа промышленни производствана юкъедахьа а тарлуш, цхьана проблемаш увттаяр, белггала аьлча предприятешта модернизаци е лаьрхӀа цхьаццайола технологически процессаш цхьана кийчъяр, къахьегама овсарлен методаш цхьана тахкари предприятешка производство вӀашагӀйоллари санна йола цхьана гӀулакхаш леладара формаш а.

Ер соглашени кхоачашъяра барт вӀаштӀехьбоаккхаш йолча оагӀонаша вӀашагӀйолл шера цкъарчул кӀезигагӀа йоацаш хувц-хувцалуш цкъа Москвеи тӀаккха Парижеи гуллургйолаш йола вӀашагӀъийна советско-французски комисси. Цунна тӀалула соглашени кхоачашъярга хьежилга а шин мехка юкъе Ӏилма-технически экономически цхьана леладу гӀулакхаш дегӀааха йиш йолаш дола хьаьда доакъош Ӏомаделга а.

Шоай правительстваша викалаш а баь соглашенена кулгаш яздаьд СССР кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра А. Громыкоси Франце кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра Кув де Мюрвилеи.

(ТАСС).

КОСМОС ӀОМАЯРЕИ КАРАЕРЗАЯРЕИ ДАЬКЪЕ ЦХЬАНА СОВЕТСКО-ФРАНЦУЗСКИ ГӀУЛАКХАШ ЛЕЛАДАР

СССР-еи Французски Республикаи правительстваша 30 июне Москве кулгаш яздаьд космически аре машара гӀулакхашта Ӏомаяреи караерзаяреи даькъе цхьана гӀулакхаш леладара хьакъехьарча соглашенена.

СССР-аи Францеиеи юкъе цу даькъе цхьана гӀулакхаш леладар советски французски халкъашта юкъерча традиционни доттагӀала гӀулакхаша маяххара хилар теркал а деш, космоса даькъе цу тайпара цхьана гӀулакхаш леладелга европейски Ӏилма-технически цхьана гӀулакхаш леладар лертӀа даккхара гӀулакха лоархӀамера гӀа боаккхилга хургдар аьна а хеташ, шинна а правительства барт вӀаштӀехьбаьлар йоаггӀаш йола программа кийчъяреи чакхъяккхареи хьакъехьа.

СССР кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра А. А. Громыкоси Франце кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра Кув де Мюрвилеи кулгаш яздаьча соглашене тӀа, белггала аьлча, оттаду цхьана гӀулакхаш леладелга:

— космически аре Ӏомаяра даькъе, принципе Советски Союзо французски спутник сигалйоахийтилга а юкъедоагӀаш;

— космически метеорологе даькъе кердагӀа йолча Ӏилман аппаратурах пайда а эцаш;

— Лаьттан искусственни спутникашка а хӀаьта иштта цхьана проекташ увттаяргеи экспериментальни балхаш дарген гӀолла космически бувзамаш Ӏомадара даькъе, белггала аьлча, телевидене даькъе.

Соглашене тӀа оттаду Ӏилман информаци, стажераш, Ӏилман делегацеш дӀа-юха ухийтилга а хӀаьта иштта конференцеши симпозиумаши вӀашагӀъеттилга а.

(ТАСС).

Грозненски консервни завода цехашта юкъе балха тӀа хьалха латтачарех я Шамович Клавдия Васильевна керте латта коммунистически къахьегама сийлен цӀи лелаеча цеха коллектив. Цига болх бечарех дукхагӀбараш кагирхой ба.

СУРТА ТӀА: (аьттехьара аьрдахьа) Р. Лежнева, Ф. Мамакаева, И. Ханукаева цагабоалаш ба кердача сортах йола варенье кийчъяра.

М. Мокеева сурти тексти.

Газови промышленноста болхлошта денна совгӀаташ

Газови промышленность дегӀанхувлара ворхӀ шера плана заданеш кхоачашъяра толамаш дахарахи лакха технико-экономически хьокхамаш Ӏалашдарахи СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1966 шера 1 июлерча Указаца СССР орденаши медалаши еннай СССР газови промышленноста Министерства предприятейи организацейи болхлой, инженерно-технически болхлой, гӀулакхерча яьха группана.

Цу даькъе Нохч-ГӀалгӀай АССР голла:

Къахьегама Цӏеча Байракха орден

Тимофеев Владимир Андреевича — магистральни газопроводий Грозненски управлене крана-турбоукладчика машиниста.

«Знак почета» яха орден

Ведзажев Хьумада Мусийна — магистральни газопроводий Грозненски управлене начальника.

Муйанс Эрнест Антоновича — магистральни газопроводий Грозненски управлене электросварщика.

Хашагульгов Махьмада Бориса — «Южгазпроводстрой» яхача треста № 9 йолча гӀишлой-монтажни управлене изолировщика.

«За трудовую доблесть» яха медаль

Дидигов Берснакъий Заьламхана — магистральни газопроводий Грозненски управлене воккхагӀча инженера.

Семенихин Александр Васильевича — Карабулакски газобензинови завода воккхагӀча оператора.

Толстикова Надежда Михайловнайна — «Южгазпроводстрой» яхача треста № 9 йолча гӀишлой-монтажни управлене штукатура.

«За трудовое отличие» яха медаль

Дьяченко Иван Евдокимовича — «Южгазпроводстрой» яхача треста № 9 йолча гӀишлой-монтажни управлене торкретчика.

Коршиков Александр Михайловича — Карабулакски газобензинови завода оператора.

Костин Алексей Петровича — магистральни газопроводий Грозненски управлене шофера.

ДЕКХАР КХОАЧАШДЕ ДЕЗА

Вр шу доладеннача юххье навха санна шура кIезигъяла ялар оалхазараш леладеча «Ермоловский» яхача совхозе. Хиннар фуд? Продуктивность лахха йола доахан ма дий укхазара дараш. Из доакъараш ца тоъар бахьан долаш хиннадар. Бакъдар аьлча, силос-м хьаштелц а яр, вешта из дика а яцар, доахана безам боацаш а юар.

— Боккъал башха моша конвейер кийчъяьй оаха, — йоахар совхозерчар.

ХьатIаоттар бIаьсти. Сихха-сиха тIаеттаяла йолаелар шура. Нагахьа санна апрель бетта юххье хIара деннеи бийсаннеи боахаме йоаккха шура 2700—2900 килограмм мара хиннаеце, май бутт хьатIаоттача хана 3800 килограммага дIакхоачаш йоахар из.

ГIадбаха бар хьайбаш леладераш. Раьзз бар боахама кулгалхой а.

— Хьайла мишта хул дика уйла а яь моша конвейер оттайнача, — яхаш дувцар цар.

Бакъдар-м ше бакъдолча хила деза. Из бакъдар хьалхагIа денз, цкъа санна дуккхаза а, практике техка дахьна да. ТIехдика оттаьча мошача конвейеро дуккха а чIоагIагIа тешам лу шура дуккхагIа йоахаргхилара. Из иштта долга дIахьокхара цIаькха а цу боахамера цифраш йоалае мегаргья. Май бетта яьккха шура 4800 килограммага дIакхаьчар, вешта аьлча шоаза хIана хиланзар аьнна дуккхагIа хилар из шу доладеннача юххье яьккхачул.

ЦIаккха а кхоача ма луйла аьнна вIашагIтеха-гI мичай из моша конвейер. Хаоттама хьалаша Iоаткъам беш а ма хулий цунна. Хьалхальннай бIаьсти, хьалха хьа а доал, цунга хьежжа хьалха дIа а доал доакъараш.

Гучох, из хила дезаш да боахама специалистий дагалоацам боацаш нийсденнар а. Доаханна мукх, кIа, вIашагIа а эбаь дIабийна кени викеи доаханна дуадаь бахьначул тIехьагIа — цигта теркалдир цар конвейер лаьрхIа хиннача тайпара дIайодаш ца хилар. Цига эшаш хиннар — из мукъагIа, хIанз а хьалтIаяланза йола, суданка хиннай.

Цу хана денз эшаяла яьлар шура. Къаьстта а воча хьала тIа дар гIулакхаш шоллагIча шурий - товарни ферме. ХIаьта из-м массаза а хьалха лаьтта ферма ма йий. Совхозе дикагIа бола хьайбаш леладераш ба цига болх бераш. ХIанз царел хьалха баьнаб Кударински МТФ доаркаш. Цига дуккха а нийсагIа лаьрхIа хиннай моша конвейер. Иштта уйла ца еш из гIулакх леладар бахьан долаш хIара деннеи бийсаннеи йоаккха шура май бетта яьккхачул цаIи ахи тонн хIана хиланзар аьнна кIезигагIа хилар.

— Кхы а дотIо а новкъарле йир, — яхаш бехказа бувл совхозе шура кIезигьялара.

ДотIаш делхар-м бакъда; къаьстта а дукха хилар йоачаш июнь бетта хьалхарча ткъаь дийнахьа. Кхетадеш да, цу деношка доахан дажа дIалахка йиш хинна ца хилар. Цудухьа доахана кер биззалца хIама а диаьдац, цунга хьежжа мара цар шура а тийннаяц.

Юххера а май бетта хIара Iаттагара яьккхар 276 килограмм шура хилар. Районе эггара дукхагIа яьккхар из. ХIаьта а соахка май бетта яьккхачул кIезигагIа я из. Пхе бетта хIара Iаттагара яьккха шура еррига а дIалаьрхIача 996 килограмм хул, е соахка цу ханналца яьккхачул 79 килограмм кIезигагIа. Цу цхьан ханна районерча дукхагIа долча боахамаша, бIарчча, хьанийцача, ерригача районо ше а соахкарчул дуккха а дукхагIа яьккхай шура. Цхьан Ермоловски совхозе дийлха мича Iийнад июнь бетта догIаш.

Кхетадеш да, йоачаш йолча деношка доахан чу а соцадаь, моша доакъар царна аргIера хьа а кхухьаш дехка дезаш хинна хилар. Долла хIама толхадаьр доахан иштта кхаба йиш йолаш фермаш кийчъяь ца хилар да. Хьаьш дар хьалде дезаш, цхьабакъда, е хьу а, е кирпишк а яцар. Иштта из болх нийсбаларах чIоагIа йиш еха ва совхоза хIанзара директор В. А. Селин, хIаьта цо дош деннад из тайпа гIулакх хьатIадоагIача шера ца хилийта, аьнна.

— Сона вIалла нийса а хетац доахан доажаду яхаш царга когаш тIа а беттийташ моша доакъараш доадайтилга, — йоах цо. — Доакъараш кходара гIойленагIа да дIатIа а лехкаш доахан доажадар, яхаш дувц дуккхачар. Техника дIа-юха хьувзае езац, совнагIа скотникаш лелабе безац, йоах цар. Цхьабакъда, доахан кхоабилга цу тайпара вIаштIехьдаьккха хилча, зехьа дов Iалаьмате дукха кIа, мукх, хьажкIаш, суданка санна дола башха-дика доакъар. ХIаьта, нагахьа санна болх лерттIа вIаштIехьбаьккха хуле, шин механизатора паргIатта кхуврга моша доакъар хьакха а фермашка хьатIаоза а. Цул совгIа моша доакъар дIадехка а йиш я механически. Долче, кIезигбе йиш я-кх хIаьта фермашкара скотникаш.

Директора сел лаьрххIа дувцачунга ладийгIар, дIахо йодача хана бокъонца цо яххача тайпара хила деза долла хIама аьнна ца хийтача Iелургвац.

Из-м хилча хургдар ма дий. ХIаьта шура дIа хIанз яла еза! Цигга ши-шегIа хаттар отт: хьалхагIа денз укхаза болх беш хьабоагIача специалисташа дIа хIана даьхадоацал уж кхоачамбоацараш? Царна хов дукха ха ма йий мича фу эш — хьайбай боахаме а, иштта кхаш леладеча а. Эггара новкъагIа да, тIехьа-хьалха лаьна хувцадалар мара кхы хIама ца хулаш хIара шера нийслуш дола кхоачамбоацараш цхьатара хилар.

Хьалхарча квартале 48 тонн йисай совхоза хьайбаш леладераша паччахьалкхенна дIа ца луш. ШоллагIча квартале дIа ца луш йисар сел дукха яц, хIаьта а, тоъал тIайисай из. Еррига а паччахьалкхенна дIа ца луш укх ах шера йисар 20 тонн гаргга шура я. Бакъдар аьлча, укх тIеххьарча хана тоъал IотIаеттаяла яьннай шура. Цхьабакъда, шура алсамйоаккхаргйола кхоачамаш дIахо леха дезац яхилга дац из. ХIаьта хIанзчул тIехьагIа а иштта догIаш делхеи суданка йиаь кхоачалеи ма тарлой.

Шура дукхагIа яхара эша кхоачамаш шортта долаш да. Царех цаI хьалхалатта балха метод шерра дIайовзийтари производствана юкъехххаьари. Дива нах арахьара тIабоалабе безаш яц совхоз. Укхаза кIезига бац къахьегаме хьонкхамаш гойташ бола, совхозе меттел, районе а хьалхалатта болхлой. Маьсала, цхьоалагIча отделенера Атабаева Киса, Ибрагимова Зайха, Усманова Аята, Джамалова Кхока, шоллагIча отделенера Джамбулатова Наби, Евдулаева Манзат. Царех хIаране ах шера 1350—1500 килограмм шура яьккхай. Цхьабакъда, цу юкъа халла мара эзар килограмм шура яккханза бола доаркаш а ба совхозе.

Цигга оарцагIъяла езар партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш. Из болх лертIа баккхара тIаерзае езар цар шоай агитаторий уйла. Шево яц, массава а цхьан барта а волаш оарцагIа ваьннача тIехьагIа, шура яккхара иззал йоккха юкъ юкъе ца йолийта йиш хиларах, тIехьбисараш хьалхалаттарашта тIехьакхелургболгах.

ШоллагIа ах шу дIадолалаьд июль бетто. Оалхазараш леладеча Ермоловски совхоза хьайбаш леладерий керттера декхар сенах латт аьлча, из латт, укх юхедисача ах шера шурех тIадиса декхар дIадаларал совнагIа, кхы тIа планал тIех а итташ тоннаш шура паччахьалкхенна дIаялларах.

Е. МАКСИМЕНКО.

СЫРДАРЬИНСКИ ОБЛАСТЬ. Дика хиннай хьажкIаш Джизакски района «Москва» яхача колхозе. ХIара бIаь гектара тIара 500 центнер моша доакъар лаккха лерхI. Цига кIезига заслуга яц поливальщика Д. Дулиева (сурта тIар вар).

А. Горокрина сурт.
ТАСС фотохроника.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

КIа, рожь, гречиха, дуга, кхыйола ялатий а доакъарий а культураш йоахилга, кийчъелга алсамдаккхарви техниках овсарле лакха а йолаш пайда ийбрах юкъе толамаш дахарах СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1966 шера 23 июнерча Указаца СССР орденаши медалаши еннай белгалбаьннача РСФСР юрта боахама хьалха латтарий йоккхача группана, цар даькъе Нохч - ГIалгIай АССР гIолла:

ЛЕНИНА ОРДЕН

Арсаманов БайIалий ВахIида — Грозненски районерча «Ермоловский» яхача коа тIара оалхазараш леладеча совхоза звеньевойна.

Боровлев Виктор Константиновича — Сунженски районерча Кирова цIерахча колхоза бригадира.

Куюнджиев Георгий Александровича — Урус-Мартана районерча «Красноармейский» яхача совхоза керттерча агронома.

Магомадов Махьмада Махьмина — Шаьла районерча «Южный» яхача совхоза отделене управляющена.

Ракша Виктор Никитовича — Гудермесски районерча «Дружба» яхача совхоза отделене управляющена.

Садулаев Хьамида Лаьчийна — Надтеречни районерча «Минеральный» яхача дулха-шурий совхоза бригадира.

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Абдулаев Саламуна — Шаьла районерча «Шалинский» яхача совхоза звеньевойна.

Арсаманов Аьдалгире Уразбена — МалгIабика районерча «Ингушский» яхача совхоза бригадира.

Арчаков Солсбика Султангирена — Наьсарен районерча «40 лет Октября» яхача совхоза бригадира.

Байдаков Николай Васильевича — Гудермесски районерча «Дружба» яхача совхоза бригадира.

Билетов Анаий Васильевича — Шелковской районерча «Красный пахарь» яхача колхоза председателя.

Газиков Iусмана Микаила — Наьсарен районерча «40 лет Октября» яхача совхоза бригадира.

Дебишева Товзана — Советски районерча «Новая жизнь» яхача колхоза звеньевайна.

Джанхотов Iаьлийна — Надтеречни районерча «Верхне - Наурский» яхача совхоза тракториста-машиниста.

Дремлюг Михаил Александровича — Сунженски районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза тракториста.

Загорская Ксения Алексеевнайна — Госсортсета агронома.

Захаев Лаьчийна — Ачхой-Мартана районерча «Лермонтовский» яхача совхоза звеньевойна.

Ильясова Жапсарена — Шаьла районерча Ленина цIерахча колхоза звеньевайна.

Ковиров Константин Артемовича — МалгIабика районерча «Кавказ» яхача колхоза тракториста.

Косумова Жалауддина Хьавайпа — Шаьла районерча «Джалка» яхача совхоза звеньевайна.

Кузнецов Николай Афанасьевича — Сунженски районерча ЦIеча Эскара цIерахча колхоза бригадира.

Курумова Мусий Селимайна — «Сельхозтехника» яхача объединене инженера.

Ляпунова Зинаида Яковлевайна — Шелковской районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза керттерча агронома.

Мальсагов Юсапа Османа — Наьсарен районерча «Назрановский» яхача совхоза звеньевойна.

Мухомедьяров Ислям Зинатуровича — «Сельхозтехника» Грозненски районашта юкъерча объединене шлифовальщика.

Рустамов Мажита Рустама — Наурски районерча Ленина цIерахча колхоза бригадира.

Сагалов Iабдурохьмана Махьмада — Надтеречни районерча «Минеральный» яхача совхоза звеньевойна.

Савва Алексей Яковлевича — Грозненски районерча № 1 йолча «Молочный» яхача совхоза бригадира.

Сапралиев Мухтара Махьмада — Наьсарен районерча «Экажевский» яхача совхоза звеньевойна.

Скрипников Григорий Федоровича — «Сельхозтехника» Сунженски районашта юкъерча объединене слесаря.

Табако Папил Саввича — «Сельхозтехника» Сунженски районашта юкъерча объединене управляющена.

Терновский Семен Антоновича — Шелковской районерча «Красный пахарь» яхача колхоза бригадира.

Торшхоев Махьмада Ахьмада — Наьсарен районерча «Назрановский» яхача совхоза ремонтно-механически мастерской заведующена.

Тотьева Клавдия Дмитриевнайна — Грозненски районерча Грозненски шурий совхоза машиниста.

Халидов Тузайна — Урус-Мартана районерча «Красноармейский» яхача совхоза бригадира гIончана.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Арсаев Идриса — Гудермесски районерча «40 лет Октября» яхача колхоза звеньевойна.

Бадин Григорий Кирьяковича — Шелковской районерча Кирова цIерахча колхоза бригадира гIончана.

Бачманов Иван Николаевича — Сунженски районни юрта боахама производственни управлене начальника.

Безбородов Александр Петровича — Сунженски районерча «Победа» яхача колхоза бригадира.

Беков Эский Iаддал-ВоахIапа — Наьсарен районерча «40 лет Октября» яхача совхоза звеньевойна.

Бирбичов Михаил Григорьевича — Грозненски районерча «Новый быт» яхача колхоза тракториста.

Богатырева Идриса Iайшета — Сунженски районерча Слепцовски ялат дIанийдеча пункта выбойщицана.

Болотов Иван Николаевича — Сунженски районерча Сунженски опытно-мелиоративни пункта тракториста.

Бондарев Иван Афанасьевича — Шелковской районерча «Сельхозтехника» Каргалински отделене тракториста - машиниста.

Боршигов Iумара Лана — Шаьла районерча «Джалка» яхача совхоза тракториста.

Власов Владимир Григорьевича — Грозненски районерча «Советская Россия» яхача колхоза керттерча агронома.

Гагуев Виктор Ивановича — Грозненски районерча Ленина цIерахча колхоза председателя.

Газимагомадова Масурайна — Ножай - Юрта районерча Калинина цIерахча колхоза звеньевайна.

Гансуев Iаьлийна — Сунженски районерча Ленина цIерахча колхоза звеньевойна.

Гайтамиров Юсапа Саьдакъийна — Грозненски районерча «Старо-Юртовский» яхача коа тIара оалхазараш леладеча совхоза комбайнера.

Голтаков Солта - Ахьмада Мухтара — Надтеречни районерча «Гвардейский» яхача совхоза отделене управляющена.

Горский Владимир Константиновича — Наурски районера Ленина цIерахча колхоза тракториста.

Горшенин Николай Прокофьевича — Гудермесни районерча «Дружба» яхача колхоза поливальщика.

Грушецкий Владимир Федоровича — Грозненски районерча Грозненски шурий совхозе парткома секретара.

Дадаев Жамалайна — Шаьла районерча «Джалка» яхача совхоза звеньевойна.

Зернов Иван Алексеевича — Наурски районерча Ленина цIерахча колхоза участкови механика.

Имшенецкий Павел Георгиевича — «Заветы Ильича» яхача грозненски районни газета редактора.

Исраилов Султана — Грозненски районерча «Советская Россия» яхача колхоза бригадира гIончана.

Канкиев Канзе Дугийна — Ножай-Юрта районерча А. Шерипова цIерахча колхоза председателя.

Кодзоев МаIе Хап - Гирена — Наьсарен районерча «40 лет Октября» яхача совхоза керттерча инженера.

Коновалов Павел Петровича — ялата продуктайи комбидоакъарей промышленноста производственни управлене Гудермесски реализационни база директора.

Ломалиев Лом - Iаьлий Iаьлийна — Шаьла районерча XX партсъезда цIерахча колхоза звеньевойна.

Лупырев Иван Николаевича — Наурски районерча «Красное знамя» яхача колхоза тракториста.

Магомадов Махьмада Селима — Шаьла районерча Ленина цIерахча колхоза тракториста.

Махмудов Махьмада Iумар-Хьажийна — «Сельхозтехника» Шалински районашта юкъерча объединене управляющена.

Назаров Трифон Ивановича — Наурски районерча «Россия» яхача колхоза тракториста.

Новичихин Иван Николаевича — Сунженски районерча Кирова цIерахча колхоза звеньевойна.

Ситалов Иван Васильевича — Шелковской районерча Ленина цIерахча колхоза звеньевойна.

Смирнов Анатолий Васильевича — юрта боахама министерства воккхагIча агронома.

Стойчев Иван Федотовича — Гудермесски районерча «Гудермесский» яхача совхоза бригадира.

Тимошенко Яков Ивановича — Сунженски районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза звеньевойна.

Транин Николай Петровича — Шелковской районерча «Коминтерн» яхача колхоза бригадира.

Уразбиев Къоасама Бахийна — Надтеречни районерча «Кругловский» яхача совхоза звеньевойна.

Успанова Умидата — Ведана районерча Карл Маркса цIерахча колхоза звеньевайна.

Хасуев ТIегала Махьмада — Сунженски районерча Ленина цIерахча колхоза воккхагIча агронома.

Чекунов Владимир Васильевича — КПСС Сунженски райкома отдела заведующена.

Широков Евгений Павловича — Ачхой-Мартана районерча «Лермонтовский» яхача совхоза директора.

Шумилов Павел Арсениевича — Сунженски районни юрта боахама производственни управлене керттерча агронома.

Шустенко Георгий Антоновича — «Сельхозтехника» Шелковской районни объединене управляющена.

Эльдерханов Iарапа — Ачхой-Мартана районерча «Самашкинский» яхача совхоза комбайнера.

Эльмурзаев Iаддал-Хьамида — Грозненски районерча № 3 йолча сомий-баьца даарий совхоза звеньевойна.

Эльсултанов Бадрудена — Шаьла районерча «Джалка» яхача совхоза механизатора.

Эрзанукаев Амай Дудийна — Шаьла районерча «Джалка» яхача совхоза звеньевойна.

Юзбашьян Григорий Бейбутовича — Наурски районерча Ленина цIерахча колхоза керттерча агронома.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Абдурашидов Вахийна — Гудермесски районерча «Кавказ» яхача колхоза звеньевойна.

Абиев Уматгире Махьмад-Башира — Наьсарен районерча «Назрановский» яхача совхоза шофера.

Агапов Петр Ипполитовича — Грозненски районерча № 1 йолча шурий совхоза керттерча агронома.

Аздаев Iайндена — Ведана районерча Орджоникидзе цIерахча колхоза бригадира.

Албаков Жабраила Темархана — ВЛКСМ Ачхой - Мартановски райкома хьалхарча секретара.

Атамазов Чимакха Iаддарахьмана — Урус-Мартана района юрта боахамеи заготовкайи болхлой союза райкома председателя.

Афанасов Виктор Ивановича — «Сельхозтехника» Грозненски районашта юкъерча объединене машинно-мелиоративни отряда тракториста.

Ахтаев Мадана — Надтеречни районерча «Знаменский» яхача совхоза комбайнера.

Бакаев Сайдрахьмада — Урус-Мартана районерча Мичурина цIерахча совхоза тракториста-комбайнера.

Батаев Таблихана — Ачхой-Мартана районерча «Лермонтовский» яхача совхоза отделене управляющена.

Вачаев Вачий Вахийна — Шаьла районерча «Джалка» яхача совхоза звеньевойна.

Веков БаIадалий Беслана — Наьсарен районерча «40 лет Октября» яхача совхоза звеньевойна.

Вибулатов Iаьлий Элмарзийна — Сунженски районерча Ленина цIерахча колхоза бригадира.

Висултанова Измата — Ножай-Юрта районерча Ленина цIерахча колхоза звеньевайна.

Войко Афанасий Калиновича — Наурски юртбоахама производственни управлене керттерча бухгалтера.

Везербиев Сулена — Шаьла районерча Аргунский ялат дIанийдеча пункта электросварщика.

Воробьев Александр Ивановича — Гудермесски районерча «Степной» яхача совхоза директора.

Воротников Михаил Николаевича — «Сельхозтехника» Грозненски районашта юкъерча объединене слесаря-монтажника.

Герниханов Заьламхана — Ножай-Юрта районерча «Заветы Ильича» яхача колхоза звеньевойна.

Головченко Павел Андреевича — Гудермесски районерча «Джалка» яхача совхоза директора.

Гончаров Леонид Александровича — Урус-Мартана района юрта боахама производственни управлене начальника.

Горбатенко Татьяна Петровнайна — Шаьла района «Шалинский» яхача совхоза гидротехника.

Дажикаев Дауда Мовлдена — Надтеречни районерча «Верхне-Наурский» яхача совхоза тракториста.

Деревянко Анатолий Кирилловича — Шелковской районерча «Коминтерн» яхача колхоза бригадира.

Джакаров Жакарий Абойна — Надтеречни районерча «Озерный» яхача совхоза тракториста.

Дзауров Iалауддина Абукара — Наьсарен районерча «40 лет Октября» яхача совхоза звеньевойна.

Дмитриева Татьяна Васильевнайна — юрта боахама министерства воккхагIча экономиста.

Дрокин Семен Петровича — Гудермесски районерча «Гудермесский» яхача совхоза тракториста.

Евкуров Хьусена Жабраила — Наьсарен районерча «40 лет Октября» яхача совхоза кузнеца.

Ерохин Михаил Ивановича — Шелковской районерча «Красный пахарь» яхача колхоза комбайнера-тракториста.

Звягин Дмитрий Петровича — юртбоахама опытни станце воккхагIча Iилма болхлочоа.

Зельмуханов СаIида Юсапа — Надтеречни районерча «Новогорский» яхача совхоза звеньевойна.

Зимин Евгений Никитовича — Шелковской районерча Червленски ялат дIанийдеча пункта болхлочоа.

Ибрагимов Махьмада — Урус-Мартана районерча «Красноармейский» яхача колхоза комбайнера.

Исмаилов ИсмаIалий ИсмаIала — «Сельхозтехника» Ведански районни объединене токара.

Карепин Иван Ивановича — Шелковской районни юрта боахама производственни управлене керттерча агронома.

Киндаров ГIаьрсе ХIарона — Шаьла районерча «Шалинский» яхача совхоза бригадира.

Кириллов Сергей Алексеевича — Надтеречни районерча «Знаменский» яхача совхоза директора.

Кузнецов Николай Дмитриевича — Грозненски районерча «Ермоловский» яхача коа тIара оалхазараш леладеча совхоза керттерча агронома.

Курмагомадов Хьамдена — Шаьла районерча «Автуринский» яхача совхоза тракториста.

Курушин Николай Ивановича — Надтеречни районни юрта боахама производственни управлене начальника.

Лагиев Iалауддина — Грозненски районерча «Ермоловский» яхача коа тIара оалхазараш леладеча совхоза звеньевойна.

Лачинов Иван Афанасьевича — «Сельхозтехника» объединене инженера.

Мадиев СаIид-Хьасана — Грозненски районерча Предгорни опытно - производственни боахама звеньевойна.

Мальцев Дмитрий Федоровича — Наьсарен районерча «Назрановский» яхача колхоза тракториста.

Мальсагов Даде Ахьмада — Урус-Мартана районерча «Красноармейский» яхача совхоза парткома секретара.

Матюшина Анна Андреевнайна — КПСС Урус-Мартановски райкома секретара.

Медов Мусий Азаматгирена — МалгIабика районерча «Ингушский» яхача совхоза тракториста.

Мерзаханов Саид-Махьмада — Урус-Мартана районерча Мичурина цIерахча совхоза тракториста.

Местоев Ахьмада Руслана — Наьсарен районерча «Назрановский» яхача совхоза прораба.

Минаев Василий Трофимовича — Наурски районерча «Россия» яхача колхоза бригадира.

Москаленко Иван Ивановича — Наурски районерча «Красное знамя» яхача колхоза тракториста.

Мымриков Михаил Ивановича — Грозненски районерча № 1 йолча шурий совхоза отделене управляющена.

Накаев Абуязида Зайндена — «Сельхозтехника» Шалински районашта юкъерча объединене слесаря.

Осмаев Чадий Ахьмада — КПСС Шалински райкома секретара.

Пеньков Алексей Григорьевича — Наурски районерча «Россия» яхача колхоза воккхагIча агронома.

Писанов Виктор Павловича — «Сельхозтехника» Каргалински отделене токара.

Полякова Нина Ивановнайна — Грозненски районерча Артемовски элеватора лабораторе заведующена.

Пугоев Коле Махьмада — Наьсарен районерча Назрановски мельзавода слесаря.

Тахаев Iубаьда Махьмада — Грозненски районерча Ермоловски элеватора мастера.

Тростинецкий Филипп Ивановича — Грозненски районерча № 2 йолча баьца даарий-шурий совхоза механически мастерской заведующена.

Умаров ГIаьрсе Хьамарзина — МалгIабика районерча «Ингушский» яхача совхоза комбайнера.

Урганов Иван Семеновича — КПСС Наьсарен райкома отдела заведующена.

Фаргиев Махьмада Салмана — Сунженски районерча «Заветы Ильича» яхача колхоза председателя.

Федоров Степан Алексеевича — Грозненски районерча Грозненски шурий совхоза комбайнера.

Хажмурзаев Абой Хаважа — Надтеречни районерча «Кругловский» яхача совхоза шофера.

Хациев ИбрахIима Iабаса — Сунженски районерча «Восход» яхача колхоза бригадира.

Хачукаев Iисайна — Ачхой-Мартана районерча «Лермонтовский» яхача совхоза звеньевойна.

Цыганов Иван Ефимовича — «Сельхозтехника» республикански объединене № 1 йолча завозной база шофера-крановщика.

Чекуев Абубакара — Урус-Мартана районерча «Красноармейский» яхача совхоза тракториста.

Шамаев Сулаймана — «Сельхозтехника» Урус - Мартановски районни объединене слесаря.

Шанин Владимир Федоровича — КПСС Гудермесски райкома секретара.

Шаповалов Евгений Степановича — Шелковской районерча «Коминтерн» яхача колхоза звеньевойна.

Эгиев Идриса Хьусена — Наьсарен районерча «Назрановский» яхача совхоза звеньевойна.

Эльбукаев Хьамзата — Надтеречни районерча «Гвардейский» яхача совхоза тракториста.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Азимов Iазима Iуспайна — Шаьла районерча «Сельхозтехника» Аргунски отделене слесаря.

Арсеева Бацайна — Ножай-Юрта районерча Гагарина цIерахча колхоза колхозхочоа.

Батыжев Сапарбе Ахьмада — къахьегамхой депутатий Ачхой-Мартана районни Совета исполкома председателя.

Белакаев Данилбика Супьяна — «Сельхозтехника» Советски районни объединене тракториста.

Бецилоев Абубакара — «Чечингушводстрой» яхача гIишлошъяра управлене № 1 йолча гIишлой-монтажни управлене бетонщикий бригадира.

Билалова Мурмана — Шаьла районерча Ленина цIерахча колхоза звеньевайна.

Гагиев Аюпа Мусийна — Наьсарен районни юрта боахама производственни управлене керттерча агронома.

Гандаров Махьмуда Хьамзата — Сунженски районерча Орджоникидзе цIерахча колхоза тракториста.

Гапаев Агайна — Ножай-Юрта районерча «Заветы Ильича» яхача колхоза звеньевойна.

Головин Виктор Ульяновича — Сунженски районерча ЦIеча Эскара цIерахча колхоза тракториста.

Даангиев Iумара Хьамзата — Сунженски районерча «Заветы Ильича» яхача колхоза тракториста.

Дзауров Махьмада Башира — Наьсарен районерча «40 лет Октября» яхача совхоза керттерча агронома.

Дзейтов Исмайлий Исраила — МалгIабика районерча «Ингушский» яхача совхоза агронома.

Евдаев Евдай Ахьмада — Шаьла районерча Ленина цIерахча колхоза комбайнера.

Евдагаев Доуна — «Сельхозтехника» Ножай-Юртовски районни объединене тракториста.

Еремеев Иван Гавриловича — МалгIабика районерча «Кавказ» яхача колхоза комбайнера.

Затона Федор Яковлевича — Малгобекски районни юрта боахама производственни управлене начальника.

Зенина Татьяна Гавриловнайна — Гудермесски сортатохкама участка звеньевайна.

Кадыров Салавдена — Гудермесски районерча «Степной» яхача дуга совхоза болхлочоа.

Качаров Дмитрий Григорьевича — Сунженски районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза председателя.

Костоев Увойса Алихана — Наьсарен районерча «Назрановский» яхача совхоза тракториста.

Кузнецов Василий Филимоновича — Грозненски районерча 1 Мая цIерахча колхоза тракториста.

Лобов Алексей Михайловича — Шелковской районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза бригадира гIончана.

Мальсагов Якъуба Махьмада — Наьсарен районерча «Назрановский» яхача совхоза керттерча инженера.

Межидов Мажита Хьайдарбика — «Знамя коммунизма» яхача Шалински районни газета редактора.

Минцаева Iумарий Райхьапта — МалгIабика районерча Малгобекски ялат дIанийдеча пункта болхлочоа.

Миронюк Степан Федоровича — Шаьла районерча «Шалинский» яхача совхоза керттерча бухгалтера.

Назырова Солтмурада Марема — ялата продуктайи комбидоакъарийи промышленноста производственни управлене Грозненски реалбаза лотальщица-мотористкана.

Нахиев Сайдай Сайпудина — Грозненски районерча Предгорни опытно - производственни боахама тракториста.

Нестеренко Николай Ивановича — Шелковской районерча «Коминтерн» яхача колхоза звеньевойна.

Нухаев Iумарий Имрана — Шаьла районерча Куйбышева цIерахча колхоза тракториста.

Пальшин Михаил Макаровича — Шелковской районерча Червленски ялат дIанийдеча пункта директора.

Парамазов БIарза Лаьчийна — Надтеречни районерча «Новогорский» яхача совхоза тракториста.

Рябченко Валентин Иосифовича — Грозненски районерча Грозненски шурий совхоза керттерча инженера.

Селиванов Александр Сергеевича — Грозненски районерча Грозненски шурий совхоза рабочкома председателя.

Сембиев Махьмада — Урус-Мартана районерча «Красноармейский» яхача совхоза комбайнера.

Филиппов Александр Андреевича — Шелковской районерча «Красный пахарь» яхача колхоза комбайнера.

Хабзиев Хьусена — Шаьла районерча «Автуринский» яхача совхоза звеньевойна.

Хаджимурадов Пашайна — Надтеречни районерча «Братский» яхача номсаш лелаеча совхоза тракториста.

Харланов Георгий Васильевича — «Сельхозтехника» Сунженски районашта юкъерча объединене слесаря-монтажника.

Цаиев Iабдалрашида — Урус-Мартана районерча «Гехинский» яхача совхоза звеньевойна.

Чубенко Петр Степановича — Шелковской районерча Кирова цIерахча колхоза керттерча агронома.

Шилин Анатолий Зиновьевича — Гудермесски районни юрта боахама производственни управлене керттерча инженера-механика.

Штырлов Александр Павловича — Шелковской районерча Каргалински паччахьалкхсорттохкама участка заведующена.

Эзерханов Мусийна — Ачхой-Мартана районерча «Лермонтовский» яхача совхоза комбайнера.

Эсперханов Жамхай Илеза — Гудермесски районерча «Новогрозненский» яхача совхоза отделене управляющена.

Эльсункаев Вахийна — Ножай-Юрта районерча А. Шерипова цIерахча колхоза агронома.

Ярмолов Виталий Филипповича — Сунженски районерча Слепцовски ялат дIанийдеча пункта директора.

Край, областий, республикански (АССР) организацешка гIолла:

Нохч - ГIалгIай АССР.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Давыдов Борис Дмитриевича — Нохч-ГIалгIай АССР мелиорацеи хинбоахамеи министра.

Иванюк Алексей Кирилловича — ялата продуктайи комбидоакъарийи промышленноста республикански производственни управлене начальника заместителя.

Рудометкина Любовь Титовнайна — Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министра заместителя.

Симарзин Василий Степановича — КПСС обкома отдела заведующена.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Балмоев Георгий Борисовича — «Сельхозтехника» республикански объединене отдела начальника.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Черкунов Григорий Тимофеевича — ялата продуктайи комбидоакъарийи промышленноста республикански производственни управлене отдела начальника.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ГВАТЕМАЛА КЕРДА ПРЕЗИДЕНТ

НЬЮ - ЙОРК, 2 июль. (ТАСС). Военни бараша Гватемале 15 шера даь доал март бетта хиннача хоржамашка дукхагIчар тIехьа кхаж тессача Хулио Сесар Мендус Монтенегрога президентски полномочеш дIа а луш чакхдьялар. Партизаний гIулакхаш чIоагIдаларца дуваденна массехк бутт хьалхагIа юкъейоалаьь чрезвычайни положени йолча хьалашка чакхъяьлар церемони.

50 шу даьнна волча кердача президента хоржамашка котало яьккхар доал деча военни хунта кандидаташта юкъе социально-экономически маIан дола цхьацпа хувцамаш дергла аьнна дош далар бахьан долаш. Цхьабакъда, хоржамаш чакхдаьнначул тIехьагIа наха хьалхашка цо даьча къамаьлаша хьахьекхар гватемальски партизанашта духьалара карательни экспедицеш чIогIъе а дергла аьнна хувцамаш просвещенега, унахцIено лораярга, юрта боахамга дIадолар лоадамбоацаш совдоккхарца тоъамбе а лаьрхIа ца хилар.

ВIашагIкхийттача Штаташа хьакхайкаьад керда президент шоаш хьаллоацаш а цунна финансови «новкъостал» де кийча а хилар.

Айове Джонсона даь къамаьл

НЬЮ-ЙОРК, 2 июль. (ТАСС). Ше указани а енна Ханоя йистоштен Хайфонаи бомбаш чуеттийтача США президента Л. Джонсона «коммунистий агрессена низ болаш ю хатеха хIама» я аьлар цу антах. Де-Мойне (Айова штат) демократически парте оттаьча баннете ше къамаьл деш цо аьлар, ДРВ-ена бомбаш дIахо а чуеттаргйолаш я...

США агрессивни гIезарий нердача зуламерча анцеша дерригача дунен тIа эгIазал гIеттаяь хилар кхета а деш, Вьетнамски дов «машара навкъаца къоастаделга» дувца волавелар Джонсон юха а.

АМЕРИКАНСКИ ОАКХАРАШТА ЭХЬ КХАЙКАДУ ДУНЕН ХАЛКЪАША

ПОЛЬША

Цхьаккха закон доаца оакхарий хьисапера акти агрессии лоархI польски кепайоазоно американски самолеташа Ханоя йистоштен Хайфонен бомбаш чуеттарах. Шийн кхел наргIатта къоаставе бокъо яккхар духьа къовсам лоаттабеш долча вьетнамски халкъапара солидарность кхы а чIоагIагIа хет польски халкъа яхаш яаду «Трибуна люду» яхача гавето. ВIехача тIема хIара лено холуш хIамаш етт дунен халкъашта юкъерча США престижа, чIоагIъю малхбузехьарча лагерера вIашдуххьленаш.

«Штандар молодых» яхача газета тIа араяьнача «Американа эхь долаш да» яхача статья тIа белгалдоакхх, маьршача горозашта цхьаккха хIама бе-башха ца хеташ бомбаш чуеттар вьетнамски халкъа духхьаларча оакхарий хьисаперча зуламий кеада акташ санна мара кхыча тайпара ларрхIа йиш ца хилар.

ЮГОСЛАВИ

Югославе халкъои правительства геттара харцахьа лоархI американски авиаце Ханоя йистоштен Хайфонен бомбаш чуеттар йоах СФРЮ правительства заявлене тIа.

Цига бомбаш чуеттар Вьетнамера тIом дIахо шербара кхерам тIатессаш болча, эскалацега бодача наькъа тIа керда гIа баккхар да. Юкъарчал доацаш массане а юкъарча машара кхы а дукхагIа кхерам тIатессаш йола из керда акт бахьан долаш машар безача дунен общественноста хьалхашка США правительства шийна тIаэцар боккха бехктохкам ба.

ФРАНЦИ

Согласие яха майда, эггара йоккхагIа, хетаргахьа, эгтара хозагIа йола а, Парижа майда йовзаргйоацача яьннай. Из дIалаьцпа хьалдийтта доахк транспоранташ, плакаташ, кулгаца яздаь лозунгаш тIадола картона чIегилгаш, эгIазалца деттача цIоуIарчаша екайора майда. Лозунгаш лоаца а эгIазалах дига а да: «Американцаш—нах боабераш!», «Тоийта чуетта бомбаш!», «Соцае агресси!».

Согласие яхача майдан цхьан саьнпа оагIув а болаш йолча США посольства зданена хьалхашка гулбелар эзараш парижанаш американски военщино даь керда зулам сийдоацаш хилар низ макхоачча дIакхайкадир духьа.

Импровизированни митинг еш хатт Капуциний бульвара тIа, «Гранд-опера» зданена гаьна йоацаш. Новкъостий белажаш тIа а этта, гулбеннарашка кхайкарал ду Къаман машара совета генеральни секретара Андрэ Сукьера. Воай низ ма кхоачча, йоах оратора демонстранташа деттача тIоараштa юкъе гIолла, Вьетнама турпалча халкъа новкъостал де деза вай, воай йизза йола солидарность ебае еза.

США

Американски самолеташ Ханоя йистоштен Хайфонан оакхарий хьисапе бомбаш чуеттара духьаларча протеста демонстраци хилар ООН-ерча США представительство чуйолча зданена юхе. ДIачуводаш йола ерригa наIараш дIакъайлар представительства хано демонстранташ зданел чухьа ца бовлийтар духьа. Цунна духьала демонстранташа представительствана пикетировани йир Вьетнамера американски агресси мегаргйоацаш лоархIача плакаташца.

КIайча цIенна юхе хайша багIа демонстраци ю къонача американций группо Вьетнамерча США агрессена духьала. Царех дIакхет американски самолеташа Ханойл йистоштен Хайфонан оакхарий хьисапе чуетта бомбаш харцахьа лоархIаш дола транспоранташ шоашка а долаш бола демонстранташ. Уж ба хIана Кейп-Мейе (штат Нью-Джерси) дIайолаеннача массане а юкъарча конференце дакъалоацаш бола, конференце 700 совгIа делегата кулгаш яздаь протеста заявлени президентага Джонсонага дIаяла баьхка квакераш.

Оаха эггара чIоагIагIча тайпара протест ю Ханоя йистоштен Хайфонан бомбаш чуетта аьнна Iа яьча решенена духьала. Оакхарий гIулакхашкеи дунен халкъашта юкъерча анархеген вай долхача новкъа боаккха цхьаькха гIа ба из акт.

ФРАНЦЕ МИНИСТРИЙ СОВЕТА ЗАСЕДАНИ

ПАРИЖ, 2 июль. (ТАСС). АргIанна йоацаш тахан укхаза хиннача Франце Министрий совета заседане кхыча мехкашцарча гIулакхий министра Кув де Мюрвила хоам бир республика Президент де Голль Советски Союзе ваха хиларах. Цу наькъа итогаш яьй инарала де Голла.

Министрий совета заседане чакхъяьнначул тIехьагIа пресс-конференци хилар. Информаце дешашта волча статс-секретара Ивон Буржа журналисташка хоам бир, инарал де Голль Советски Союза кулгалхошеи советски халкъои Iалаьмате беаме тIайийцалга Кув де Мюрвила белгалдаккхарах.

Инарал де Голла дийцал СССР-е яьккхача хана хиннача хьалашта ше чIоагIа раьза хиларах а советски Iаьдалаштен из хаи баркал оалаш хиларах а. Цо белгалдаьккхар Францин Советски Союза вIаши гаргаяхари цар цхьана гIулакхаш леладелга чIоагIдари лоархIаме хилар. Кхетадеш да, аьлар президента, из политика дIахо кхухьаш хуле, Франце дерхIаш Европаи дерригача дунен тIарча машареи хьашташ мара кхы тайпа хIама хург ца хилар.

Французско-советски переговораш, аьлар Кув де Мюрвила тахан хиннача заседане, Iилма-техническ дакъе цхьана гIулакхаш леладара а космос караерзаяра даькъе цхьана къахьегара а хьакъехьарча шин соглашенеи юкъе контакташ хинна моттиг лоархIаме хилар шинна а оагIоно белгалдаьккха йолча политически декларапенеи кулгаш яздарца чакхъяьннай.

Декларапе тIа аьннад массе а даькъе французско-советски цхьана гIулакхаш леладелга дегIакхувлар ловш я шаккхе а правительство.

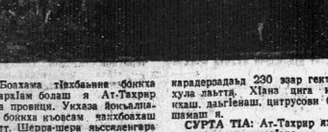
Белггала аьлча, йоахар дIахо кхыча мехкашцарча гIулакхий министра, шинна а правительства лаьрхIад шинна а оагIонна хьашт долаш йолча дунен халкъашта юкъерча политика керттерча проблемаех шоайла хан-ханнахьа консультацеш е. Уж проблемаш кIоаргга ювцаро хьахьекхар, шаккхе а правительство шоашта хетачоа дIа-юха дагаялар дуккхача гIулакхашта чIоагIа пайдана хилар. Белггала аьлча, из доагIа вай континента проблемашта, вешта аьлча европейски кхерамалени германски дешаша. Духхьал ерригача европейски кантиненте кхохкам кIаьдбергбола климат оттаяра наькъапа вIаштIехьлоахаргдар, аьлар Кув де Мюрвила. хIана укх сахьата новицеш бе-бе йолаш дола дешаш европейски доазонел чухьа дуваран парна барт вIаштIехьбаккхаран аьттув бола хьалаш.

Журналисташа даьча хаттарашта ше жоп луш, И. Буржа аьлар, Президента де Голла Франце хьийхаб Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный, хIаьта уж боагIаргбола ха хIана а белгалъяьяц.

Американски авиаце Ханоя йистоштен Хайфонаи бомбаш чуеттара гIулакха Франце позици миштай аьнна цхьан журналиста шийга даьча хаттара Буржа жоп делар: «французски правительства хьалхагIа пкъа санна дуккхаза а дIаяьхад «ВIашагIкхийтта Штаташ юкъеазача эскалаци оалаш йолчуш хьакъехьа ше раьза ца хилар. ХIаьта из проблема къоастае халагIа хилийтар мара кхы ликанна хургдоаца Ханойлеи Хайфонаи бомбаш чуеттар хIаьта а вета а цо мегаргдоацаш лоархIаш да». Буржа хоам бир, цу дешах лаьца министрий совета заседане Президента де Голла ше къамаьл даь хиларах.

Таханарча заседане ишта парламенте йистеяьннача сессе итогаш а йир, цхьадола финансиви экономически деш а дийцар.

☆ ☆ ☆

Боахама тIехбаьнна бонкха лоархIам болаш я Ат-Тахрир яха провинци. Укхаза йокъалцара бонкха къовсам чанхбоахаш латт. Шерра-шера яьссаленгара иттаи эзараш гектар хула лаьтташ хьадоах. Хьалхарча пятилетка шерашка цу провинце карадерзадаьд 230 эзар гектар хула лаьтта. ХIанз цига кIи кхаш, даьгIенаш, цитрусови бешамаш я.

СУРТА ТIА: Ат-Тахрир яхача провинцерча даьгIене.

В. Буданна сурт.

ТАСС фотохроника.

МЕХКДАЬТТА ГАЗАХ БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА

Укх тIеххьарча шерашка вай республикерча мехкдаьтта промыслашка творчески дукха балхаш дар бахьан долаш дика дегIаденад хьадоаккха мехкдаьттеи гази.

Мехкдаьттаца хьайоагIача газах пайда эцар а дикка дегIаденад. 1951-ча шерапа нийсдича ийсазза дукхагIа пайда эц цох.

Мехкдаьттаца хьайоагIа газ яккхара план даим кхоачашъеш я, хIаьта хьайоаккха газ а денгара денга лакхлу. Эггара дукхагIа газ йоаккхачарех я «Малгобекнефта», «Старогрознефта» мехкдаьтта промыслеви управленеш.

Социалистически яхье яьннача бригадаша, нехаша балха юкъе кхухь керда техника, технологи. Хьагул а еш сепараци ю газа, яхийта езача дIаухийт. Бытови объекташка, промышленносте, юртбоахаме доагора метта пайда эц Iаламеи мехкдаьттаца хьаухачей газах.

Доагора лаьрхIа газах пайда эцачул сихагIа дегIаух из хьаяккхар. Химически бедал из хиларга хьежжа бизза пайда эцац цох, цудухьа газах доккха дакъа аланца доагаду.

Пхе шера планах шозза дегIайоалае еза мехкдаьттаца хьайоагIа газ. Газа реализаци е еза объекташ хIана а тIехьа къоастаяяза я, из бахьан долаш цох пайда эцара коэффициент лоха хургья. Цудухьа газах пайда эцаргбола промышленни объекташ шийн ханнахьа кийчъяр чIоагIа лоархIамеи йоккха экономически эффект хургйолеи гIулакх да.

«Грознефтегаз» мехкдаьтта газови управлене коллективо массехк организационно - технически мероприятеш кийчъяьй мехкдаьттаца хьайоагIача газах дукхагIа пайда эцара. Масала, шин газобензинови заводе мехкдаьтта газ чакхъяккхара технологи эргаькха хийцай. Из бахьан долаш вIаштIехьдаьннад газ йокъа а еш, доагора лаьрхIа дIаяхийта. Цох паччахьалкхенна боккха пайда хул.

МалгIабикерча газобензинови завода реконструкци яьй, цо вIаштIехьдалийтад дийнахь-бус чакхйоаккха газ итташ эзараш кубически метр дукхагIа хилийта. Цул совIа торо хиннай мехкдаьтта тIоанашка 50 эзар кубически метр газ чуахийта.

Хьал а яь болх бе дIайолаеннай «Старогрознефта» НПУ 93 участке лакха давлени йола трапаши сепаратораши. Цо дикка тоадаьд № 641, 643 йолча скважинашкара хьайоагIача газа сепараци елга, из бахьан долаш феца газ эц, аланца йоагаш хинна газ дIаяьннай, цох пайда эц хIанз.

Йоккхача промышленни предприятей магистралашка оттаяьй мехкдаьттаца хьайоагIа газ цIенъяраи йокъаяраи йола емкосташ. Цудухьа дIайохийта газ а дикагIа хул.

ХIанз вай республикерча гороташка, бархI районе пайда эц газах. ДIахо йодача хана цох пайда эцара перспективаш лакхагIа а хургья.

Вай республике дукха я мехкдаьттаца хьайоагIа газ йоалла моттигаш. Ерригача организацешта хьалхашка латта декхараш да мехкдаьтта ресурсех бизза пайда эцар, цох пайда эцаргбола объекташ сихагIа хьалъяь яхар. Цига лоархIаме дакъа лаца деза «Чечингаза» коллективо а.

Т. МАРКАРЬЯНЦ, инженер.

ЛАГЕРЕ—ХЬОАШАЛХА

Укх деношка «Рассвет», «Раздолье» яхача пионерски лагерашка салоIараш чIоагIа дегаш гIоздаьнна бар. Царцига хьоашалгIа енаяр республикански теникий театра Нохч - ГIалгIай труппа. «ГIажа кIориг», «Сотпаьнна пхьагилг» яха уж спектаклаш яр артисташа царна бIаргIайта раш.

Цигара баьлча республика кхыча пионерски лагерашка бахар театра артисташ.

Г. ШИГАЛИНА.

МОСКВА. Дунен халкъашта юкъера П. И. Чайковске цIерах йола III-гIа конкурс. Къоначча пианисташта юкъе хиннача яхьа итогаш яьй. Хьалхара премин дошо медали еннай ялхайтта шу даьннача ленинградца Соколов Григорена. ШоллагIа премии дото медали Дихтер Мишайна (США) еннай.

СУРТА ТIА: Соколов Григорийи (аьттехьа), Дихтер Мишаи.

В. Егорова сурт.

ТАСС фотохроника.

КИРГИЗСКИ ССР. Шин кIиранна ва дужаш Iаьржа нхар лоаман Нарын. Центральни Тянь-Шанера цхаш сов чIоагIа даша доладалар бахьан долаш цIаьхха дукха Iайра хьарсам чура хий.

Кхерам тIаэттар укхаза хьалъеш латтача Токтогульски ГЭС-а тоннелаи перемычканен. Гидрометеорологаша хьалхагIе а хоам баь бола гIишлошъераш бокъонца кийчбелар Iалама низа духьальотта.

СУРТА ТIА: аьрдагIдаьннад Нарын, аьрдагIдаьннад Iалама низаш тоннель кхоачалучча.

Г. Юрченко сурт.

ДИКАГIА САЛАIИЙТАР ДУХЬА

Совхозий кхашка, тракторни бригадашка, свекла лелаеча, шурий - товарни фермашка, лоаппа аьлча юртбоахама къахьегамхой болчча шийн хила езалга дика кхетадеш я Сунженски районни культура Цlен агитбригада.

Культура Цlен дик-дикагIа бола самодеятельни артисташ ба агитбригада членаш. ХIаьта цар уттадеча концертий программа а я къахьегамхошта сакъердаме хургйолча тайпара вIаштIехьяьккха. Из хьалхе отта а яь КПСС районни комитета бюро чIоагIъяьяр, оттаяьяр концертий расписани а. Расписанега хьежжа цу тIара ца бовлаш шоай хан-ханахьа къахьегамхошта гIулакх деш ба агитбригада членаш.

Вай республике массанена вовзаш ва юрта художественни самодеятельноста Ерригроссийски хьажара дипломант М. Разумников. Из ва агитбригада кульгалдеш. ХIаьта из юкъе воацаш цхьаккха а концерт хилац. Из ва солист. Массанена хоза хеташ да «Морзянка», «Со хьо езаенна вац» яха а кхыдола а цо доаха иллеш.

Сарралца шоай балха а хинна цул тIехьагIа кхашкарча къахьегамхошта салоIам бу агитбригада дукхагIа болча членаша. Масала, Кем Любовь комсомола райкоме отдела заведующи а йолаш Орджоникидзевская яхача станице болх беш я, яхаш Серноводске я. Цкъаза ах бийса аьлча мара цIаяха йиш хилац цун. ХIаьта а концерта юкъе йоацаш е репетице ца йоагIаш а йисанц из цкъаь-цкъа. Шоай общественни декхар дизза кхоачашду райунивермага продавеца А. Фаста, дешархоша Г. Марковас, П. Купреева, Б. Пегородовас, кхыбараша а.

Духхьала цхьа концерташ отталаь Iеп агитбригада членаш. Тайп - тайпарча темаех лекцеш ешаш, сакъердаме беседаш ю, керда журналаши газеташи деш. Ишта, дукха ха йоацаш XIX-ча партсъезда цIерахча колхоза шин бригаде, «Путь к коммунизму» яхача колхоза къахьегамхошта гIулакх деш хилар агитбрагада.

Укх бетта агитбригада членаша де лерхIаш дукха да. Цхьаккха ди дIалахийтадац цар юртбоахама къахьегамхошта доагIаш дола гIулакх ца деш.

В. ТИЩЕНКО,
Сунженски районни культура Цlен директор.

«МИ-6» ЕВРОПЕ БОЛХ БЕШ Я

Миль Михаила конструкцех хьаьча «Ми-6» яхача вертолета Европа тIа гIолла цхьайтта эзар километр никъ баьб. Массанахьа а цунга хьожаш эзараш нах хиннаб. Эггара хьалха Малхбузеи бIаргаейнай из соахка Ле Бурже яхача парижски аэродроме хиннача аэронавтикеи космосеи Дунен халкъашта юкъерча салоне. Цул тIехьагIа ах шу даьлча эрсий «Мишкаь», ишта оал «МИ-6» яхача вертолетах, болх бе йийхар цар.

Франце къулбехье хIара шера ткъо эзар гектара тIара хьу йоагIераш ювлаш. Уж йоаеш французаша пайда эцар «Кателины» яхача къаьнача американски самолетех, вертолетех. СибарегIа хьунагIа цIи яьлча «МИ-6» яхача вертолетаца йоаю яьнна хезача французаша из шоайцига яйтар дийхар.

Вертолета командира Колошенко Василе дувц Тулона районе шоаш баьча балхах. Десанташ IохувшайорА, цIи яьннача хий деттар. ХIаьта советски вертолето итт эзар литр гаргга хий дIахьу.

Советски машино беча балхага хьожаш лаьрххIа цIи яьннача бахька хилар вертолеташ еча фирмай викалаш.

— Тха «Мишкай» болх тIехдика лаьрхIар, — йоах Колошенкос. — Вайл дукха а хьалха вертолеташ е йолаеннай Франци, бакъда, «МИ-6» яхар санна йола вертолет хьаяьяц цига. Коммерчески гIулакхех дика кхеташ вац со, бакъда, СССР-агара массехк «МИ-6» яха вертолет эца французаш раьза хилар мотт сона.

Швейцаре ше яьккхача ханах хоза хеташ дувц Колошенко Василе.

— Са тессача денз боал къовлабаллалца болх бе безаш хулар тхо. ЧIоагIа кIаьдлора, бакъда къахьега безам боагIар. Альпашка долаш оаха дIакхухьар электропередачай высоковольтни линей вышкаш, канатни наькъашта йола кабинаш, бетонни бIоагIаш, кхыдараш а.

Реклама яр духьа цхьайолча фирмаша советски летчикашка йоккхий габариташ йола хIамаш дIахьу аьле, дехараш деш хинназ. — Цкъа вертолет йолча хьатIайоалайир массехк йоккха пушка, — йоах Колошенкос.

— ХьалайергIий оаш?

— ПаIи?— Хьаехка кхокхе аI Швейцарцаш пецбаьлар.

Олег МОРСКОВ,
АПН корреспондент.

ТУХ ХИННАЧА... МУХ

— Эзимат, цхьан минута хьавраоттал. Цхьаннахьара кхы кор а ца даь тух эшаш енаяр со. Цхьа кIира совгIа ха я-кх хьона со Грозне хьалъяха йиш а йоацаш тухи барзкъашта детта сапен доацаш ягIа.

Маца хургда тика чу тхона эшар, аьнна аз хьаттача цу тика заведующе З. Б. Есиевас йоах-кх хьона сога, цхьа доаккхал деш санна:

— «Укх тика чу доацаш-м дукхха да». Бакъ ма луй из ле-м, цхьабакъда, цо из аьннадар яхаш сона аттагIа мича хул.

Цо ше яххача тайпара сливочни даьтта, дирбаь чкъаьра, кхыйола продукташ яц тика чу. Ярг-м даьра яц Грозне сайна эшар эца ца йоде. Уффай, примус хьал а сега, фу ха я махгой хьона со хьоца латта. Баркал хилда хьона, Эзимат, Iадика хийла...

Гаргара нах болчара хьавоагIаш сай цу къамаьлах лерг макхийттанге а цар дувцар фуд хар духьа цхьан сагага хьежаш санна кеп а оттаяь юха сецар со, из хоза доацилга сайна ховшше а. ТIаккха цу дерригега ла а дийгIа сиха цар йийца тика хьа а леха цига вахар со. Из хиннаяр Грозненски района рабкоопа № 3 йола тика. Цу шинна кхалсаго дийцар кIориг а долаш-м даьра дар укхаза сона сай бIаргашта дейнар. Доацар-м доаццача ма дий. хIаьта долаш дар а лерттIа дIадохкацар нийдархошка. Цхьа килограмм я аьнна йохнаш хинна маьхка булка 47 грамм эшаш яр хIараяр. Килограммах 2 соми 5 кепиги мара мах боаца томат-паста цпин сомахи 10 кепигахи дохкар, цу маьхах 11 балон ехка а яьннаяр. Кхо бIаь грамм конфеташ дIахецаш 15 грамм эшаш яр.

Цул совгIа бIеха яр тика витринаш. Талха а телха йохка бокъо йоаца пхи яьшка пряниший ткъо килограмм чкъаьрийи дар тика чу. Ялх бутт совгIа ха яр холодильнико болх ца бу.

Дерригаш дийца варгвац со, хIана аьлча дукхха дар цига кхоачамбоацараш. Цудухьа валанзар со цец а сайна хьалхагIа исташкара хезачох.

Цига кхесташе а чIоагIа мец а венна хIама даа дагахьа центральни усадьбе йолча столове вахар со. Цига даьллар дар шоана цхьа къемат. Шийдар дувцар столове повара Чесокова, цун духьала кхыдар дувцар со мо шийна хIама даа хьачувенача цхьа воккхача саго.

Консервированни хьонка ши порци нийца хиннадар воккхача саго. Уж шаккхе а — цаI 42 граммн шоллагIдар 38 граммн эшаш дар. ТIаккха тамаш хетий шоана хьонк эзача поварах Чесноковах из гIерташ хиннал-га?! ГIалат яьннайолий-теш повар?

Итт пончик эзача гучадаьлар уж 110 грамм эшаш йолга (800 грамм хила езача 690 грамм мара яцар), 10 коржик 90 грамм эшаш яр, бIаь грамм хила еза батон 94 грамм яр, из зал эшаш яр хIара маькха булка а.

— Тася, хьаял цхьаькха а цхьа коньяка шуша.

— Шишша... (лерге а яха цхьа хIама оал буфетчицас Сидельникова Таисия Ивановнас).

— Сона сенах хов из, — йоах зIамигача саго, — хIаьта санна цIогIа детташ.

Из айса ца зувш санна воаллача сона цигга гучадоал йохка бокъо йоацаше а 21 шуша коньякеи пива массехк яьшкеи укхаза йолга. Уж шоашта бовзачеи безачеи наха лаьрхIа дIаоттаяь хургьяр-кх цар.

Столове хиланза даргдоаца кхачан брак хьагойташ дола журнал а дацар. Из хиннадацар аьнна дукха сагойолаш столове заведующа йола Попова Клавдия Григорьевна а яцар.

Т. СУЛТАНОВ.

ДАИМ ХИЛАЦ КОМАРАШ

«Дешархой ма бий ераш, цудухьа конфетий килограммах шишша эппаз сона сайна дисача а тоъаргда. ХIаьта цул совгIа тахан йохка шортта кисель, компот, локъамаш, нахча, кхыдар а ма дий сога, царех а егIар йоаккхийла аз...».

Из уйла керта чу а йолаш дIадоладу шийн балха да Грознерча № 32 школа буфетчица А. Я. Акоповас. Из буфет я «Грознефтехимзаводы» яхача объединене № 14 йолча столовена чуйоагIаш. Тахан а аьттув баьннабар Акоповай, баьннабар аьлча а... баьнна бала боаллар-кх.

№ 387 йолча накладнойх цхьан килограмма мах 1 соми 30 кепиги болаш — «фруктово-ягодный букет» яха конфеташ хьайцай нов. Акоповас. Цхьабакъда, цунна санна цхьаькханена хаи царех хIара килограммах шишша эппаз тIа а детташ цхьан сомахи 70 кепигахи уж дIайохка.

Хьаж вай со цига хиннача дийнахьа цунна мел пайда баьнаб. Вай лакхе йийцача конфетех 4 соми 40 кепиги (цхьайтта килограммах). ХIараяр 100 грамм оза езаш хинна «дорожный» яха булка 89,4 грамм мара яцар, уж 44 ехкаяьннаяр. Ишта ехкаяр коржаш а. Бакъдар аьлча, цу дийнахьа духхьала шийн бехках йисаяр Акопова столове доллаше а берашта мала а шийна мах IотIа а теха дохка а кофе, чай, компот, кисель, локъамаш, нахча, кхыдар доацаш. ЧIоагIа гIайгIа яр цу дийнахьа цунга кхаьчар, кхыметтел шийга кхаьчар а чудахьа йиш хиланзар.

А. ТОВСУЛТАНОВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа

3 июля. 1966 шу

РАДИО: 8.25 — Къилбаседа хIирий композиторий иллеш. 8.45 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 16.00 — Нохч-гIалгIай иллеши ашараши. 16.30 — «Къахьегама сийлен саг» яха очерк (нохчий меттала). 17.15 — Индустриальни Нохч-ГIалгIайче.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.05 — Бераштa дола фильм. 19.05 — Телевизионни кердадераш (нохчий меттала). 19.20 — Съезда решенеш вахаре кхоачашъеш Ачхой-Мартановски производственни управлене керттерча агрономия къамаьл (нохчий меттала). 19.50 — Парте 23-ча съездах йола беседа. Коммунизма материально-технически база хьалъяра парте лоаттабу къовсам. 20.00 — Вийса сатийна хийла шун, бераш!. 20.10 — Телевизионни кердадераш. 20.30 — «Дагаяхарий сайре» яха бакъдолчов тIера хьийца фильм. 20.40 — Безама новкъа яха Нурадилов Ханпаший цIерахча театра спектакль.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-30-91; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахарен, промышленни, юртбоахамен, культуран, письмойи отделий — 2-25-72; корректорене — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05236. Заказ № 3466.